

RAPPORT RAPPORT

Second Homes eller den tradisjonelle hytta?

Hva genererer det hyttebaserte reiselivet av økonomisk verdiskapning i den enkelte hyttekommune i Buskerud

Jan Velvin
Tor Martin Kvikstad

Rapporter fra Høgskolen i Buskerud

Nr. 83

Second Homes eller den tradisjonelle hytta?

Hva genererer det hyttebaserte reiselivet av økonomisk verdiskapning i den enkelte hyttekommune i Buskerud

Av

**Jan Velvin
Tor Martin Kvikstad**

Kongsberg 2010

HiBus publikasjoner kan kopieres fritt og videreformidles til andre interesserte uten avgift.

En forutsetning er at navn på utgiver og forfatter(e) angis- og angis korrekt. Det må ikke foretas endringer i verket.

ISBN 978-82-8261-007-0

ISSN 0807-4488

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Metode	6
Standardkategorier	9
Alder og standard	9
Areal og standard	10
Elektrisitet og standard	11
Innlagt vann og standard	12
Bruk av hytta i forhold til standard	12
Kommunenes prosentvise fordeling på standardgrupper	13
Hytter fordelt på standardgrupper	14
Rollag og standard	15
Sigdal og standard	16
Hol og standard	17
Døgnforbruk Rollag	19
Døgnforbruk Sigdal	19
Døgnforbruk Rollag/Sigdal	20
Døgnforbruk Hol	21
Omsetning i detaljhandel Buskeruds kommuner	22
Generering av økonomiske nøkkeltall for hele Buskerud	24
Oppsummerende kommentar	30
Litteraturliste	32

Figurer og tabeller

Figur 1: Skisse over antall kategorier bruksmønster i utgangskommunene	8
Figur 2: Prosentvis fordeling av hyttas alder innenfor hver standardkategori.....	10
Figur 3: Areal fordelt på standardgrupper	10
Figur 4: Prosentvise fordeling av strøm på standardgrupper	11
Figur 5: Prosentvis fordeling av innlagt vann på standardgruppe.....	12
Figur 6: Bruk av hytta i forhold til standard	13
Figur 7 Normkommunenes prosentvise fordeling på standardgrupper	14
Figur 8: Antall hytter fordelt på standardgrupper	15
Figur 9: Størrelse på hytter i Rollag fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard.....	16
Figur 10: Størrelse på hytter i Sigdal fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard	16
Figur 11: Størrelse på hytter i Hol fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard	17
Figur 12: Fordelingen av hytter i kommunene i forhold til standard i prosent.....	18
Figur 13: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Rollag i forhold til standard på hytta	19
Figur 14: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Sigdal i forhold til standard på hytta	20
Figur 15: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Rollag/ Sigdal i forhold til standard på hytta	21
Figur 16: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Hol i forhold til standard på hytta.....	22
Tabell 1: Omsetning per innbygger i detaljhandel (kr) (www.ssb.no).....	23
Tabell 2: Økonomisk beregnet verdi på hva hytteeier bruker på forbruksvarer lokalt basert på hyttas standard og handelstilbudet lokalt i kommunen	24
Tabell 3: Forbruksvarer og detaljisthandelsvarer	27
Tabell 4: Forbruk og potensial av langvarige varer basert på medianen.....	28
Tabell 5: Forbruk og potensial av langvarige varer basert på gjennomsnitt.....	29

Innledning

Hyttebruken er blitt mer nyansert de siste årene. Flere pensjonister med god helse søker nå en mer aktiv fritidstilværelse sammenliknet med bare få år tilbake. Langtidsferie i Norge er også blitt et alternativ. Organisert hytteformidling er blitt mer vanlig, samtidig som moderne informasjonsteknologiske løsninger har ført til at mange er mindre avhengig av fysisk å være til stede på sin arbeidsplass. Å arbeide fra hytte eller landsted er blitt et alternativt for stadig flere (Velvin 2002).

Økt hyttebygging eller økt hyttebruk vil kunne bidra til å heve både næringsgrunnlag og trivsel i hyttekommunene. Svært mange steder i landet satses det på hyttereiseliv som et tredje ben å stå på ved siden av industri og landbruk (NHD, 2007). I dagens og sannsynligvis også fremtidens tjenesteorienterte samfunn vil produksjonstilskuddene til landbruk og skogbruk reduseres tildels betydelig¹. Også innen landbruket vil man derfor i stigende grad søke alternative inntektskilder og utvikling av kommersielle aktiviteter som naturbasert turisme og hyttebasert turisme. Turisme kan sees som en lokal ressurs det er mulig å utnytte for den lokale grunneier og lokalsamfunn.

Hvordan få bærekraftige lokalsamfunn er en debatt som har foregått stort sett i hele etterkrigstiden (Lønning, 2007). Noen kommuner klarer denne veksten bedre enn andre og utnytter potensialet for lokal næringsutvikling, mens i en del kommuner skjer mye av verdiskapningen utenfor kommunen. Et meget sentralt spørsmål er derfor, hvordan kan en tilrettelegge for økt lokal verdiskapning i forbindelse med utvikling av det hyttebaserte reiselivet?

Grunnleggende for en slik innfallsvinkel er både verdiskapning som begrep og ikke minst hyttebegrepet. Hytter kan sees på som et turismefenomen, eller i en større sammenheng som

---

¹ Frem til slutten av 1980 har den produksjonsorienterte tilpasningen vært rådende i landbrukspolitikken. Da skjedde det et skifte mot mer markedsorientering, men det er fortsatt det produksjonsorienterte som er rådende (Setten 2002).

en motor for å få til kommunal og regional utvikling (Hall & Müller 2004:5, Velvin 2002). For å få en forståelse av begrepet er det viktig å definere hva vi mener med hytte eller fritidshus. En beskrivelse kan bestå av en opprømsing av ulike typer av boenheter, og hva som legges i begrepet fritidshus varierer også i forhold til hvor i landet disse ligger. Leiligheter i storbyene, leiligheter i egne appartementshotell, rorbuer, landsteder langs kysten, jaktstott på store skogeiendommer og gamle seterhus inngår i begrepet sammen med den tradisjonelle hytta (Flognfeldt, 1996).

Goodall (1987) har presisert begrepet ved å hevde at *"second home is a property owned or rented on a long lease, as the occasional residence of a household that usually lives elsewhere"*. Denne definisjonen er mer i overensstemmelse med den norske virkeligheten og som bekreftes i våre funn, samt i Flognfeldt (1996). Skulle vi snakket om en norsk tilnærming og definisjon av begrepet second homes må det være "a second home" er en eiendom med en bygningsmasse som enten er eid eller leid av en enkeltperson, familie eller bedrift hvor eiendommen og omkringliggende områder hovedsakelig benyttes til ferie, fritid og rekreasjon enten i deler av eller gjennom hele året.

Undersøkelser av størrelsen på den lokale verdiskapningen ved ulike typer reiselivssatsinger skiller hovedsakelig mellom to ytterpunkter "soft-tourism" og "hard-tourism" (Krippendorf 1987, Lane 1994). "Soft-tourism" baserer seg i større grad på distriktsutviklingsmodeller som er lokalt forankret med små foretak eid og drevet av bygdas innbyggere, gjerne forankret i det som er regionens fortrinn. "Hard-tourism" er foretak som går inn og "bygger opp" en destinasjon som ikke nødvendigvis er basert på regionens særpreg, men mer hva markedet ønsker seg av destinasjonen. Det vil gjerne være ensidige turistenklaver frikoblet fra det lokale næringsliv (Hagen 2003:18ff). Disse to tilnæringsmåtene ser vi også innenfor oppbygging av Second Home/ hyttebaserte reiseliv. En "soft tourism" tilnærming vil være grunneiere som setter opp et fåtall hytter over noen år, mens motsetningen er investorer som kjøper opp et område og bygger tilnæringsvis små landsbyer.

Ved gjennomgang av litteraturen er det i internasjonale undersøkelser en overvekt av geografiske eller miljøpsykologiske tilnærminger til det hyttebaserte reiselivet og i liten grad en økonomisk tilnærming hvor hovedhensikten er å undersøke i hvilken grad Second Homes/ hytter bidrar til den rurale utviklingen i økonomisk forstand (Bohlin 1988, Ericsson 1986a, b,

c, Ericsson og Grefsrud 2005, Ericsson & Vonlanthen 1986, Flognfeldt 1994 & 1996, Jansson & Müller 2002, Marcouiller et al. 1996, Mottiar 2006, Müller 1999, Preissing et al. 1996, Stynes 2003, Stynes et al. 1997, Velvin et al. 2000, Velvin 2003, Velvin 2004, Velvin 2006, Vorkinn 2003). Den delen av litteraturen som har forsøkt å estimere økonomiske forhold for kommune og region er stort sett kartleggingsundersøkelser gjennomført i Norge. Andre undersøkelser bruker gjerne nasjonale survey (Sievänen et.al 2007) eller nasjonale statistikkdatabaser. Mottiar 2006 gjennomførte en undersøkelse mot second home eiere som ledd i en større undersøkelse i North Wexford i Irland hvor fokuset var forbruksmønsteret til turister generelt hvor second home eiere var en del av utvalget. Dybendal (2005) har gjennomført undersøkelser ved å bruke makrotall og PANDA/REGNA² modellering for å synliggjøre verdiskapningen i reiselivsnæringen, hvor verdiskapningstallene for second Homes er basert på tallmateriale gjennomført av blant annet Velvin (2003, 2004, 2006)

For å undersøke økonomiske implikasjoner for kommune og region er bruken av hytta en av de viktigste faktorene for lokal verdiskaping. Hovedmålsetningen med dette notatet er derfor å bidra til økt innsikt på betydningen hyttebasert reiseliv har på den lokale verdiskapningen. Tilnæringsmåten vi har valgt er å aggregere dataene fra kommunene Hol, Sigdal og Rollag over til de resterende kommunene i Buskerud ved å koble sammen matrikkelen³ (www.infoland.no), omsetningsstatistikk fra SSB (www.ssb.no) og tidligere gjennomførte brukerundersøkelser (Velvin 2003, 2004). Informasjon vil være viktig for både kommunene og fylket i forhold til å forstå betydningen av det hyttebaserte reiselivet, samt gi viktig informasjon til strategivalg for kommune, region og fylke. Det må heller ikke undervurderes hvor viktig det vil være for å gi et bedre beslutningsgrunnlag for den enkelte næringsaktør slik at hun/han kan tenke verdiskapning i et livsløpsperspektiv.

---

² REGNA kan karakteriseres som en multiplikatormodell av economic base-typen. Dette innebærer at den økonomiske virksomheten som danner den økonomiske basis for inntekt og produksjon i regionen og virksomhet som er avledet av denne basisproduksjonen.

³ Matrikkelen er et landsomfattende system hvor alle eiendommer registreres og inneholder opplysninger om eiendommen slik som størrelse, vanntilkobling, byggeår etc.

Metode

Dataene som presenteres i denne undersøkelsen og som ligger bak utviklingen av det teoretiske rammeverket, er samlet inn i kommunene Sigdal, Hol og Rollag i 2002. Dataene er hentet inn fra hytteeiernes bruk og forbruk i perioden mai 2001 til og med april 2002. Ut fra et bruttoutvalg på 8 872, hentet fra kommunenes renovasjonsregister, har vi trukket ett nettoutvalg på 3753 hytter. Utvalget består av hytteeiere med bostedsadresse i Norge. Grunnrisset av tilsvarende og sammenliknbare undersøkelser er gjennomført i Sigdal og Krødsherad i 1996 (Velvin et.al 2000), samt undersøkelse i Trysil 2001 (Velvin 2006).

En vil forvente at en hytteeier som sjelden bruker hytta, har mindre interesse av å være med i en postal undersøkelse av bruken av hytta, sammenliknet med hytteeiere som bruker hytta ofte. Hvis dette er korrekt vil den gjennomsnittlige bruksfrekvensen som måles, være høyere enn gjennomsnittet for populasjonen. I tidligere undersøkelser (Flognfeldt 1995) er bruksfrekvensen for populasjonen bestemt ved å redusere den målte bruksfrekvensen med 10 %, ikke redusert i det hele tatt (Jystad 1999), eller ikke kommentert (Stynes 1997, 2003). I tidligere undersøkelse (Velvin et.al 2000, Velvin 2003, 2004 og 2006) fant vi at hytteeiere som benytter hytta ofte, svarer på et tidligere tidspunkt enn de som ikke benytter hytta så ofte. Den samme tendensen er senere bekreftet av av Grefsrud (2003:7) og Ericsson og Grefsrud 2005:34). I sistnevnte undersøkelse dokumenterer Ericsson og Grefsrud i tillegg at variasjon blant de som sender inn skjema sent er høy, og derfor stiller spørsmål ved om en bør ta hensyn og ekstrapolere dataene. På bakgrunn av forskjeller i bruksfrekvens mellom de som svarer tidlig og de som svarer sent har vi beregnet den gjennomsnittlige bruken ved å ekstrapolere de innsamlede dataene fra primærundersøkelsen vi har lagt til grunn. I undersøkelsene som er gjennomført (Velvin et.al 2000, Velvin 2003, Velvin 2004 og Velvin 2006) finner vi en bruksfrekvens som varierer i disse undersøkelsene mellom 10 til 20 % lavere en den vanlige gjennomsnittsberegning. Vi er av den oppfatning at hvor mye dataene skal ekstrapoleres er undersøkelsesavhengig og må beregnes i hvert enkelt tilfelle. Ved ikke å ta hensyn til en metodikk som benytter ekstrapolering vil dette ha stor betydning for beregning av bruksfrekvens når en genererer opp tallmaterialet til å gjelde det totale antall bruksdøgn hytteeierne representerer for hyttekommunen.

Dataene fra de tre kommunene skulle i utgangspunktet representere 3 forskjellige kommuner med ulik struktur, slik som beliggenhet fra fritidsboligeierens hjemsted (reisetid hjem – fritidsbolig), nærhet til fjellområder, ulik handelsstruktur og kommunenes ”satsing” på utbygging. De økonomiske beregningene er gjort med basis i de tre kommunene som representerer forskjellige forhold nevnt ovenfor som vi fra tidligere undersøkelser har sett har hatt betydning for bruken av hytta og gjenspeiler derved en viss grad av kommunens⁴ ”suksess” med å tilrettelegge for det hyttebaserte reiselivet. Det nye forskningsmessige tar utgangspunkt i de tre kommunene som regnes som representative for kommunene i Buskerud. Ved å lage 10 kategorier⁵ for standard på hytta som igjen er komprimert ned til kategoriene lav, vanlig og høy for de tre kommunene, og ser dette i forhold til de tre kommunene får vi i utgangspunktet 9 forskjellige mønstre for bruk. Disse 9 ”bildene” ville danne grunnlaget for å overføre dataene ved å bruke matrikkelen til andre kommuner og fylket som helhet.

I forskrift for føring av matrikkelen (Statens kartverk 2009) legges det inn informasjon i forhold til fritidsboligen. Denne informasjonen inneholder flere aspekter knyttet til fritidsboligen, slik som areal, matrikkelpunkt, når bygd, vann og avløpsløsninger samt ombygginger. Informasjonen i matrikkelen kobler vi mot de 9 kategoriene på mønster gjengitt i figur hvor hensikten er å få frem et tydeligere bilde av hva det hyttebaserte reiseliv har av betydning for verdiskapningen i den enkelte kommune i Buskerud og fylket generelt. I tillegg til å verifisere elektrisitet som faktor har vi kontrollert fritidsabonnenter på elektrisitet i fylket, dette har vi fått frem ved å kontakte hver enkelt nettleverandør, dessverre har vi ikke klart å få en tilbakemelding fra Ringerike kraft etter gjentatte oppfølginger slik at det er noe mer usikkerhet knyttet til dataene for Hole og Ringerike.

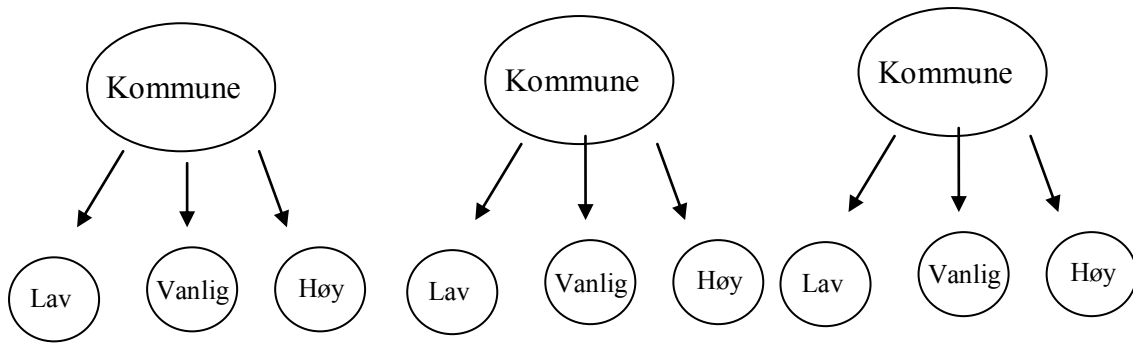
Vi har i etterkant etter at forskningsprosjektet startet sett at det er store mangler knyttet til informasjonen som ligger i matrikkelen og da spesielt på de eldre hyttene. Vi har derfor også sett nærmere på fordelingen av hytter i de ulike standardkategoriene i utgangskommunene og benyttet tallmateriale fra disse som overføringsfaktor der vi har manglet data inn mot

---

⁴ Med kommune mener vi her innbyggere, grunneiere og næringsliv som sammen eller hver for seg satser på å tilrettelegge for hyttebasert reiseliv.

⁵ 10 punkts skalaen er basert på faktorene byggeår, byggeareal med tillegg for påbygg, antall sengeplasser, tørketrommel, oppvaskmaskin, vann, vannklosett, dusj og bilvei.

matrikkelen.

Figur 1: Skisse over antall kategorier bruksmønster i utgangskommunene

Ved å benytte SSB sin statistikk over omsetning per innbygger i detaljhandelen for Buskerud (www.ssb.no) har vi fått frem hvilke kommuner som har en handelsstruktur som har en attraktivitet større enn medianen for Buskerud som helhet. Vi har tatt utgangspunkt i medianen for omsetning per innbygger i Buskerud. De kommunene som har en omsetning som er lavere enn medianen har et handelsunderskudd og de som har større - har et handelsoverskudd. Disse har vi senere i notatet benyttet som handlemønster 0 for handelsunderskudd og 1 for handelsoverskudd. Etter å ha studert fenomenet og tallmaterialet noe mer inngående visste det seg at to av "normkommunenes" hytteiere hadde omtrent lik struktur i sitt forbruksmønster, slik at når forbruket genereres benytter vi 6 kategorier fremfor de 9 vi opererer med i forhold til bruk.

Standardkategorier

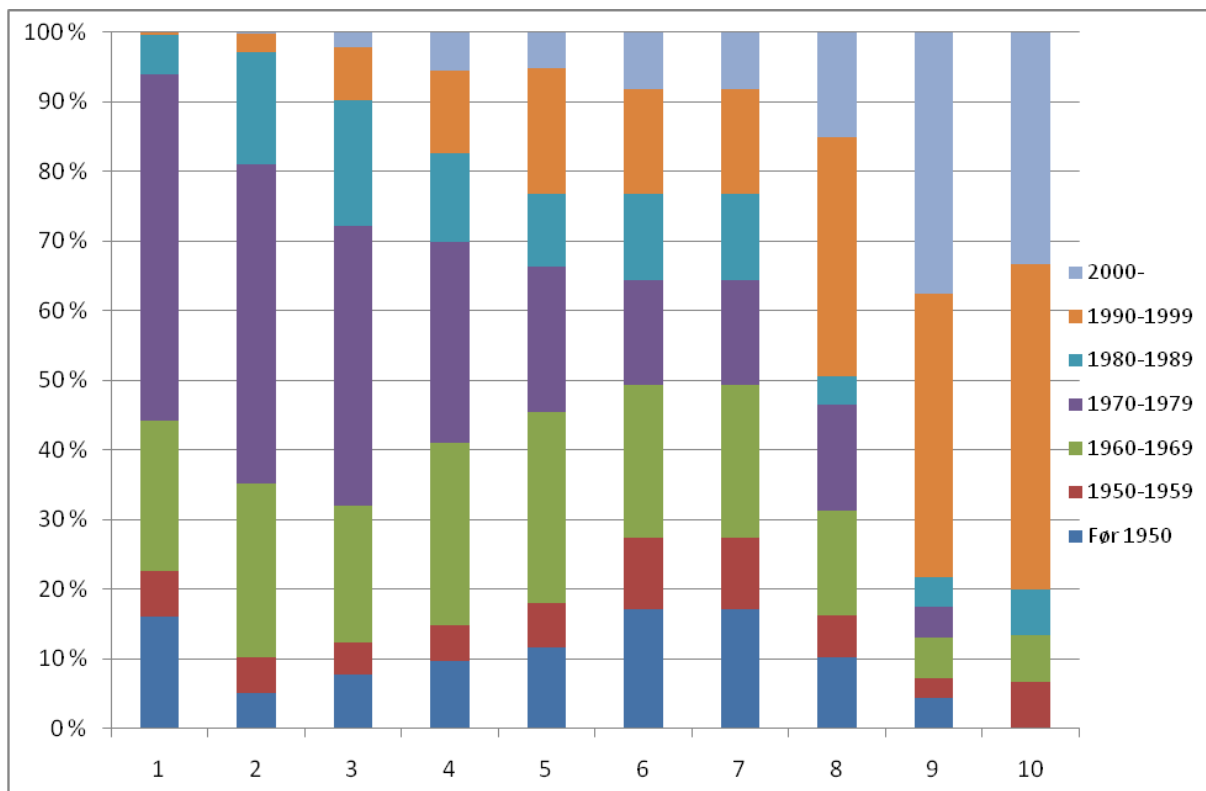
For å komme frem til et mer presist grunnlag for hva verdiskapningen representerer i førstehåndsverdi har vi sett nærmere på faktorer som kan ha betydning for bruken av hytta og i forhold til hva vi har av data i matrikkelen slik at vi kan aggregere dataene fra våre tre undersøkelseskommuner over til hele fylket. Vi har tatt utgangspunkt i 4 viktige faktorer, alder på hytta, arealstørrelse, strøm og innlagt vann og sett på generelle forhold i alle tre kommunene. Deretter har vi sett spesifikt på hver kommune ettersom vi har en formening om betydningen av kommunens satsing på hytteturisme som en viktig faktor for verdiskapningen. I de generelle betraktningene har vi sett nærmere på hvordan den prosentvise fordelingen av hyttenes alder varierer i forhold til standardkategoriene.

Alder og standard⁶

Figur 2 viser at det er en klar sammenheng mellom standard på hytta og alderen på hyttebygget. Nyere hytter har større innslag av standardheving enn eldre hytter. Ser vi spesielt på hytter bygd etter 1990 ser vi at de representerer ca 80 % av hyttene i standardkategori 9 og 10, mens eldre hytter fra 1950 til 1979 er overrepresentert i de laveste standardkategoriene, og spesielt er kategoriene 1970 til 1979 høy i de laveste kategoriene og det skyldes høy utbygging av hytter i perioden og at de fleste på den tiden ble bygget med lav standard.

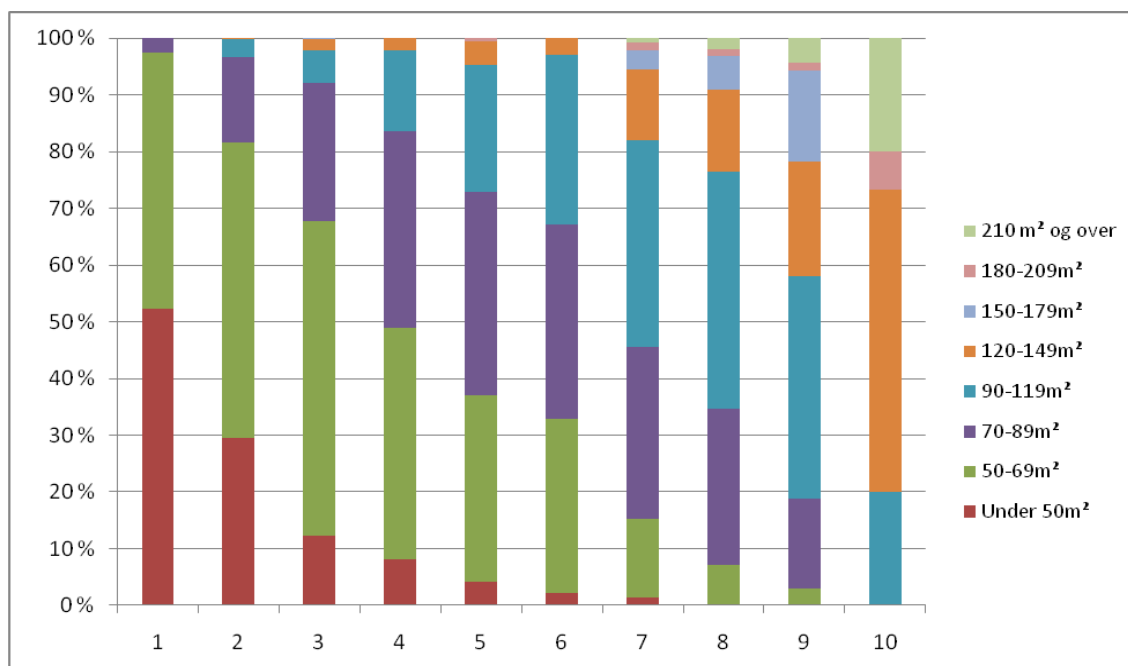
---

⁶ Her er alle som svarte vet ikke satt i tidligste aldersgruppe, dvs før 1950, det gjør at årskategorien med stor sannsynlighet også har innslag i høyere standardkategorier fordi det også innbefatter nyere hytter

Figur 2: Prosentvis fordeling av hyttas alder innenfor hver standardkategori

Areal og standard

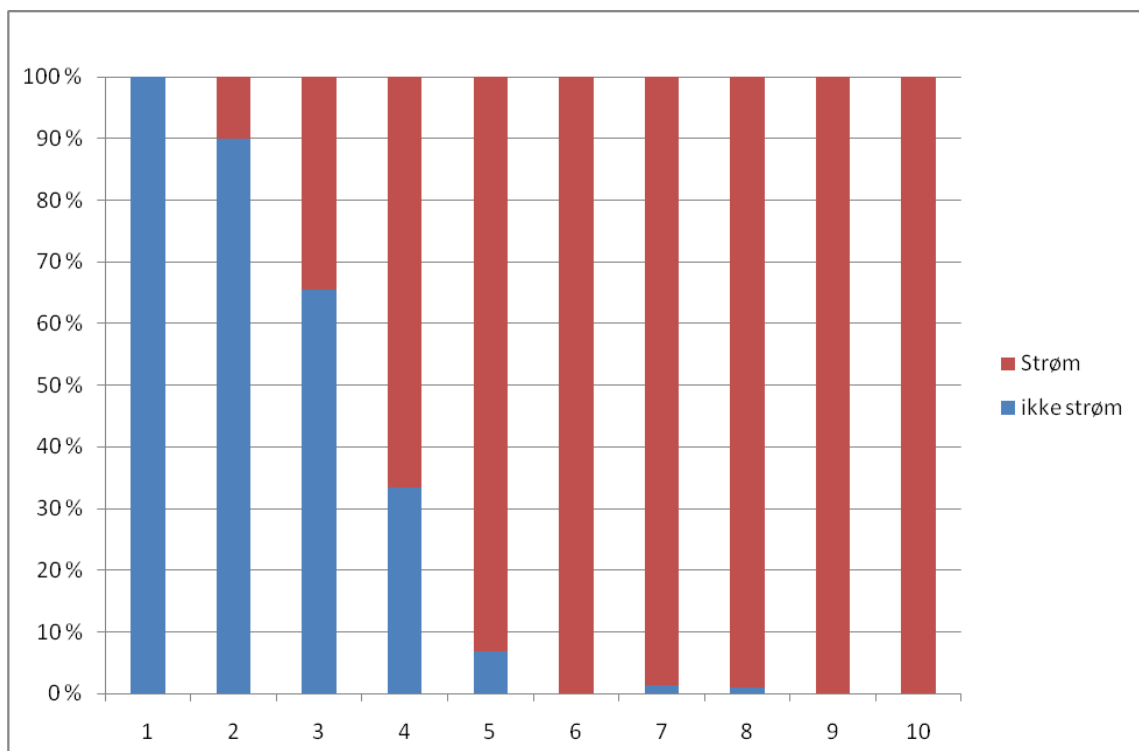
Figur 3: Areal fordelt på standardgrupper

I figur 3 ser vi et klart mønster i forholdet mellom areal og standard, noe som for så vidt er naturlig ettersom mye av det som forbindes med luksuskategorier krever noe areal. Figuren viser at de hyttene som har minst antall kvadratmeter boareal har også lavest standard. En feilkilde i vårt materiale som for så vidt er et bevisst valg, er at vi ikke har fått med leilighetshyttene som er basert på salg og tilbakeleie konseptet. Disse har lite areal, men samtidig høy standard. Denne typen hytter var lite etterspurt når dataene for ”normkommunene” ble samlet inn.

Kategorien 120 til 149 kvadratmeter er den vanligste størrelsen på hyttene som har høyeste standardkategori, og de holder også god standard hvis en skulle sammenligne med hus til vanlig boformål.

Elektrisitet og standard

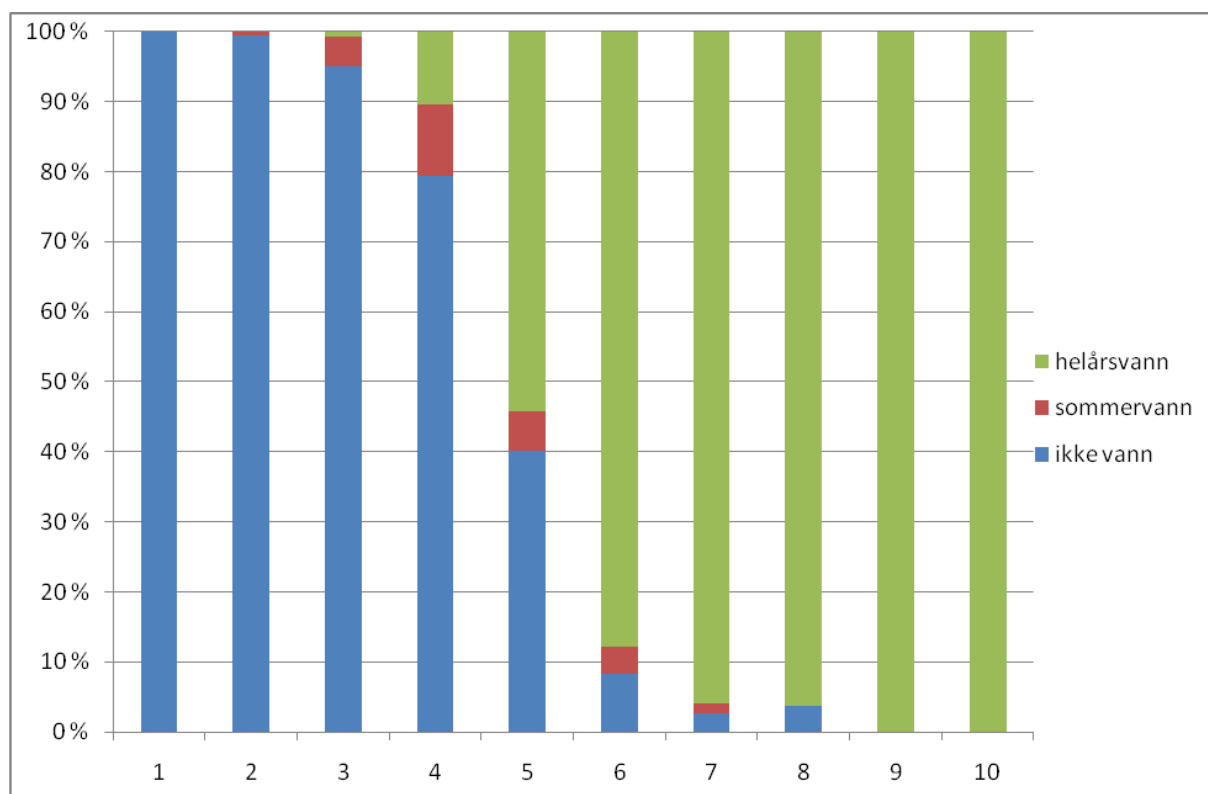
I likhet med areal er det er klar sammenheng mellom standard og strøm. Mulighet for strøm gir mulighet for økt standard. Flere av kategoriene for standard knyttes til faktorer som er avhengig av strøm. For eksempel kan en ikke ha innlagt vintervann uten mulighet for kontinuerlig oppvarming.

Figur 4: Prosentvise fordeling av strøm på standardgrupper

Innlagt vann og standard

Sammenhengen mellom innlagt vann og standard er også meget klar, de laveste standardkategoriene har i det vesentligste ikke innlagt vann, verken sommer eller vinter. Høyere opp på standardkategoriene og da spesielt kategori 9 og 10 finner en ingen som ikke har helårsvann.

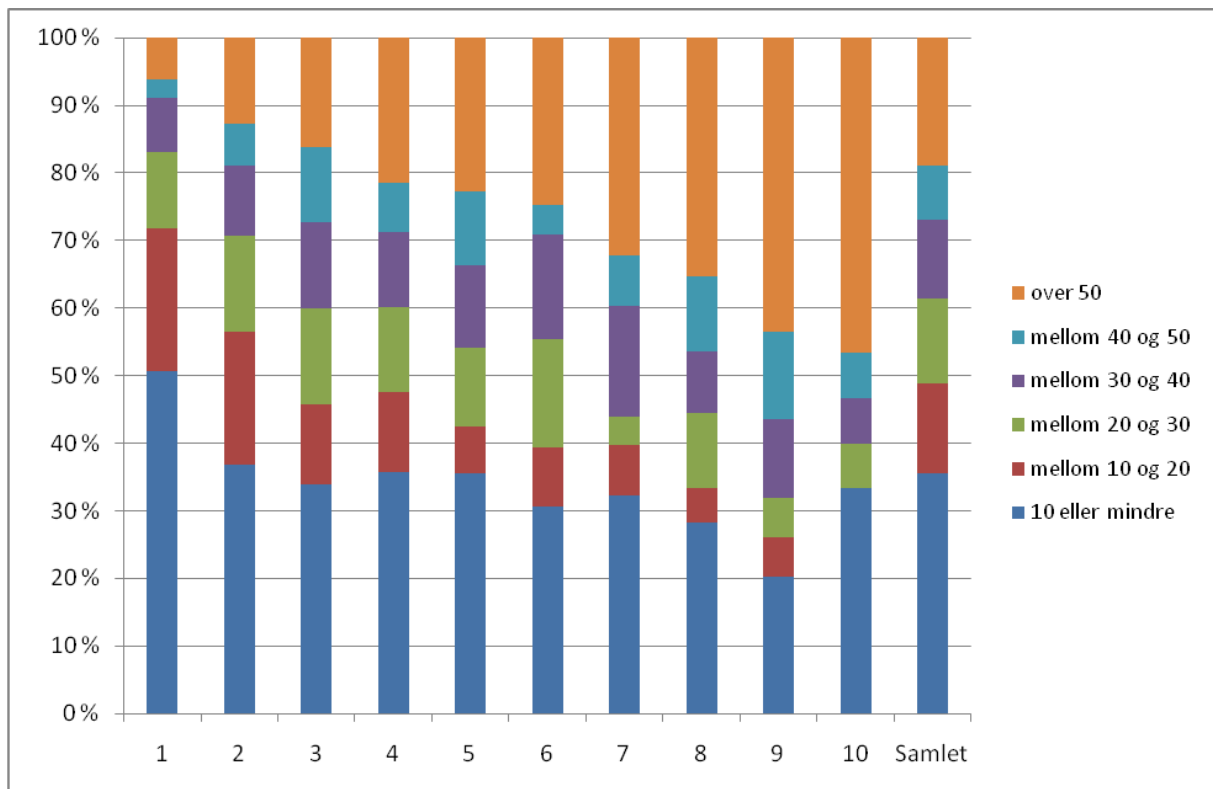
Figur 5: Prosentvis fordeling av innlagt vann på standardgruppe

Bruk av hytta i forhold til standard

Som vi ser av figur 6 er det slik at tendensen viser at høyere standard gir økt hyttebruk, spesielt ser vi dette i forhold til de som bruker hytta mer enn 50 døgn i året. Har hytta kategori 10 i standard er sannsynligheten for at hytta brukes mer enn 50 døgn i året ca 45 %. Samtidig ser vi også at det er merkbart flere i kategori 10 som benytter hytta mindre enn 10 dager i året sammenlignet med standardkategori 8 og 9, Hva dette skyldes er vanskelig å finne ut av i tallmaterialet men det er indikasjoner som tilsier at de i kategori 10 også har hytte annet sted i

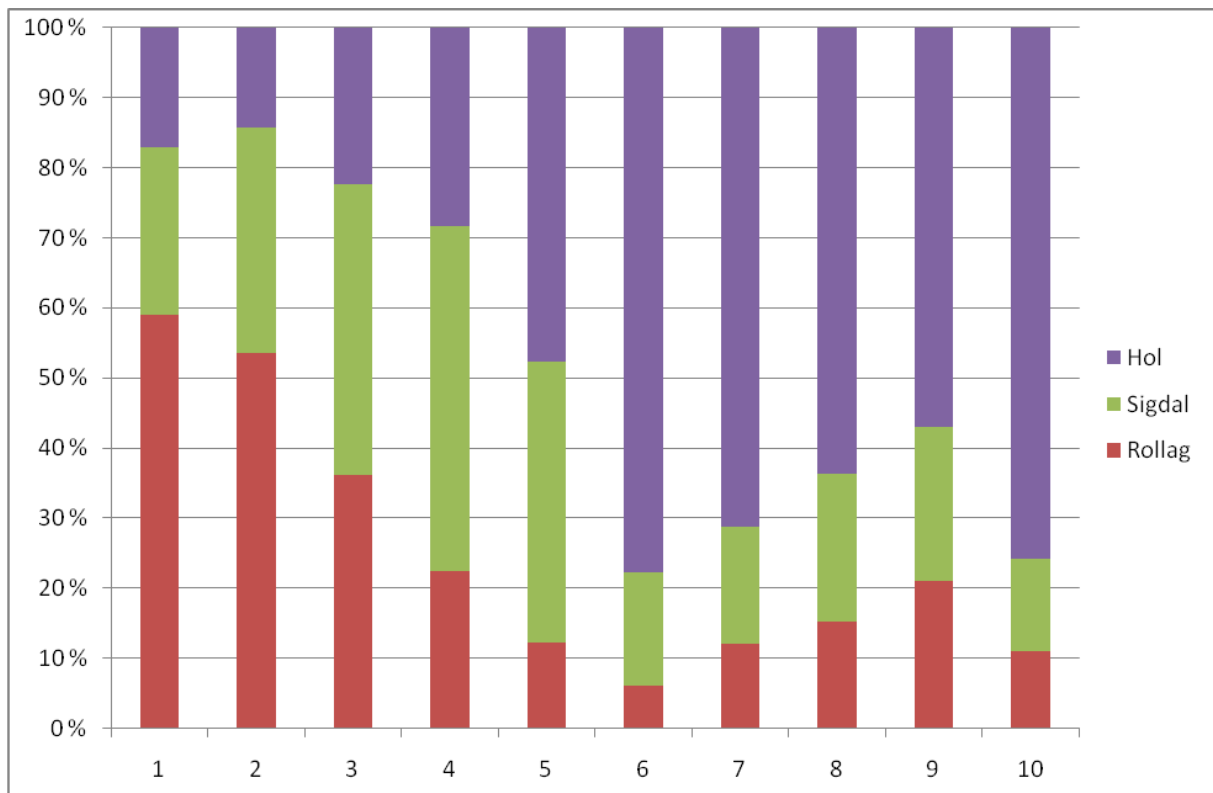
Norge og en kan da tenke seg at de benytter denne for eksempel i andre perioder i året. Det er likevel etter vår kvalitative oppfatning mest sannsynlig andre grunner.

Figur 6: Bruk av hytta i forhold til standard

Kommunenes prosentvise fordeling på standardgrupper

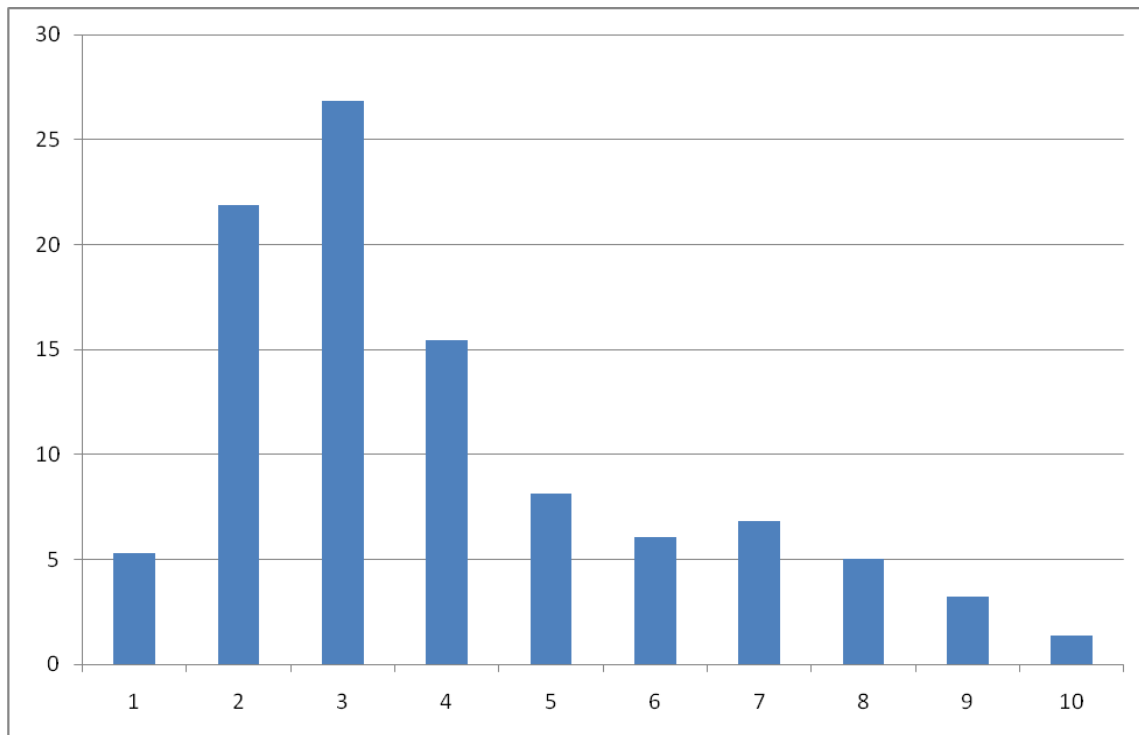
Ett av utgangspunktene våre ved utvelgelsen av kommunene var at kommunene skulle representere 3 forskjellige ”satsinger” på hyttebasert turisme. I figur 7 har vi sett nærmere på om vi har oppnådd denne målsetningen. Som vi ser av figuren er det en klar tendens til hvordan hyttenes standard fordeler seg mellom kommunene. Alle kommunene har hytter i alle 10 kategoriene, men de er ulikt fordelt. Ser vi nærmere på Rollag, representerer hyttene i Rollag mest i de laveste kategoriene. Sigdal i de midtre kategoriene, mens Hol har flest hytter i de kategoriene med høyest standard. Dette funnet indikerer vår antagelse om å velge ut 3 kommuner av ulik ”struktur” rent bygningsmessig. Ser vi dette opp mot figur 6 tilsier det også at det er i Hol kommune vi finner flest overnattinger sett i relasjon standarden hyttene har og hvor de er lokalisert. Med andre ord betyr det at Hol klarer å utnytte sin hyttebebyggelse i større grad sett i et økonomisk perspektiv fordi det er høyere gjennomsnittsbruk på hytter med høy standard enn hytter med lav standard. Vel så viktig å se på hvordan de ulike kommunene er representert i forhold til standard er hvordan fordelingen av hyttene er i forhold til standard.

Figur 7 Normkommunenes prosentvise fordeling på standardgrupper

Hytter fordelt på standardgrupper

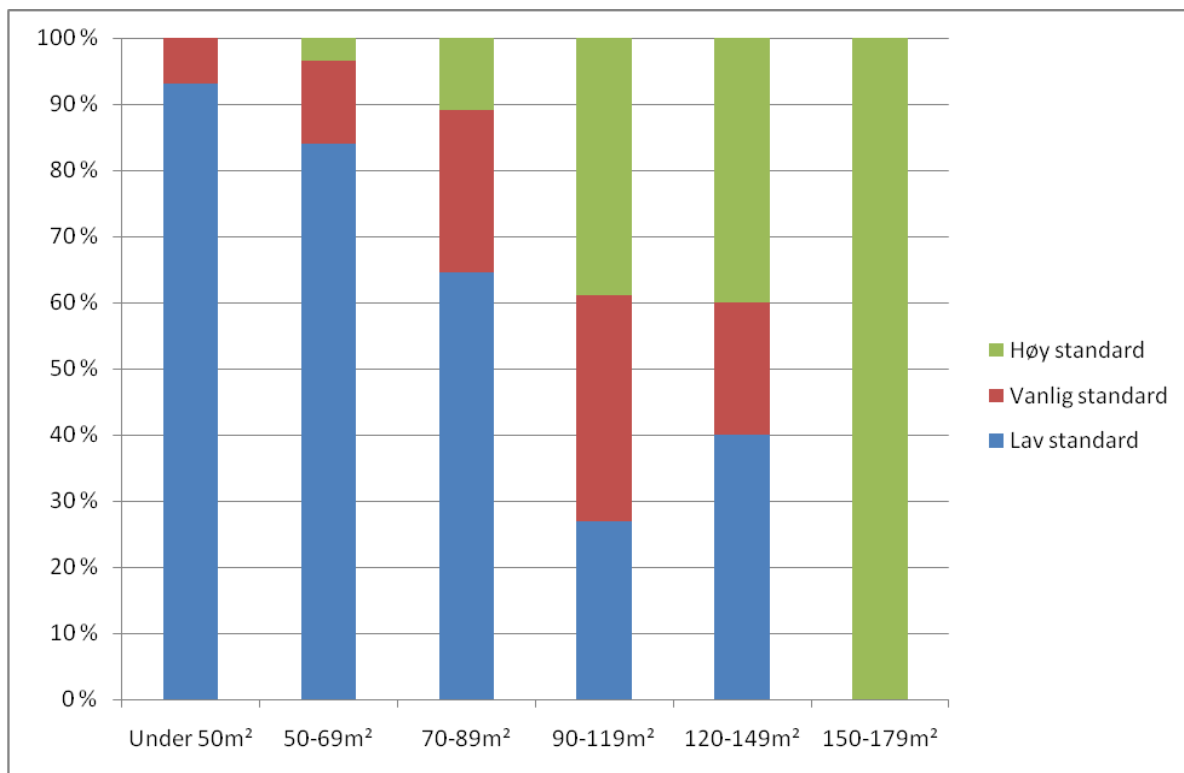
Ser vi på figur 8 kommer det frem at ca 64 % av hyttene har en standard som tilsier kategori 2, 3 og 4. det betyr at de fleste hyttene i de undersøkte kommunene generelt sett er representert i den nederste og opp mot den midterste delen av standardskalaen vi har utviklet, slik sett representerer dette majoriteten av hyttene og er de som er volumet i forhold til hyttebruken. Samtidig sier det også noe om potensialet fremover for kommunene i forhold til mulig oppgradering og oppussing av hyttene i disse standardkategoriene, ettersom det er helt klare trekk på at økt grad av standard gir økt hyttebruk.

Figur 8: Antall hytter fordelt på standardgrupper

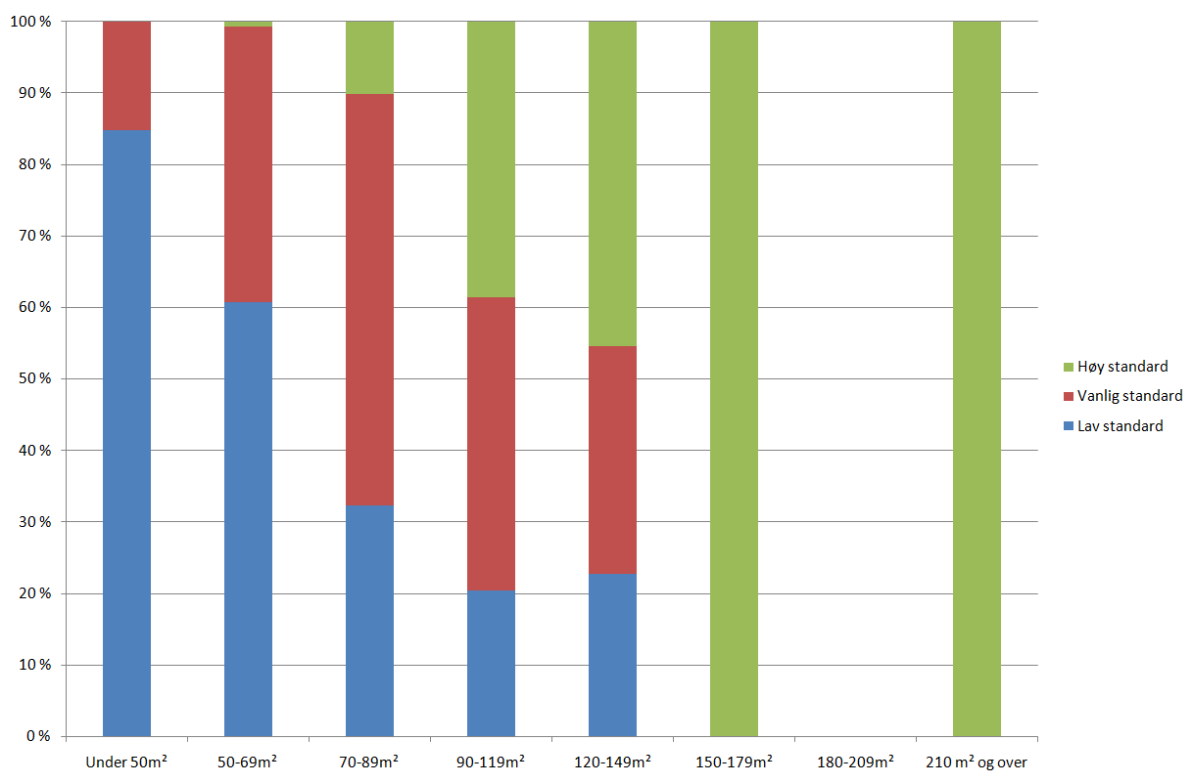
Rollag og standard

For ytterligere å verifisere samt forenkle tallmaterialet fra å operere med 10 kategorier så ser vi nærmere på om vi kan operere med 3 kategorier og gi et like godt bilde som skalaen på 10 standarder. Vi sjekker for den enkelte kommune hvordan hyttene fordeler seg innefor kategoriene lav, vanlig og høy standard hvor vi for enkelhets skyld har delt 10 punktsskalaen i tre. Vi sjekker sett i forhold til areal og hvordan fordelingen i de ulike standardkategoriene er i hver enkelt kommune om det er mulig å redusere til 3 kategorier fremfor 10. For Rollag, figur 9, viser fordelingen at de hyttene som er minst har også lavest standard og at det generelt er mange hytter i Rollag som har lav standard. I kategorien 150 til 179 kvadratmeter er det kun et fåtall hytter, ellers er fordelingen helt klar på lav standard som den normgivende faktor.

Figur 9: Størrelse på hytter i Rollag fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard

Sigdal og standard

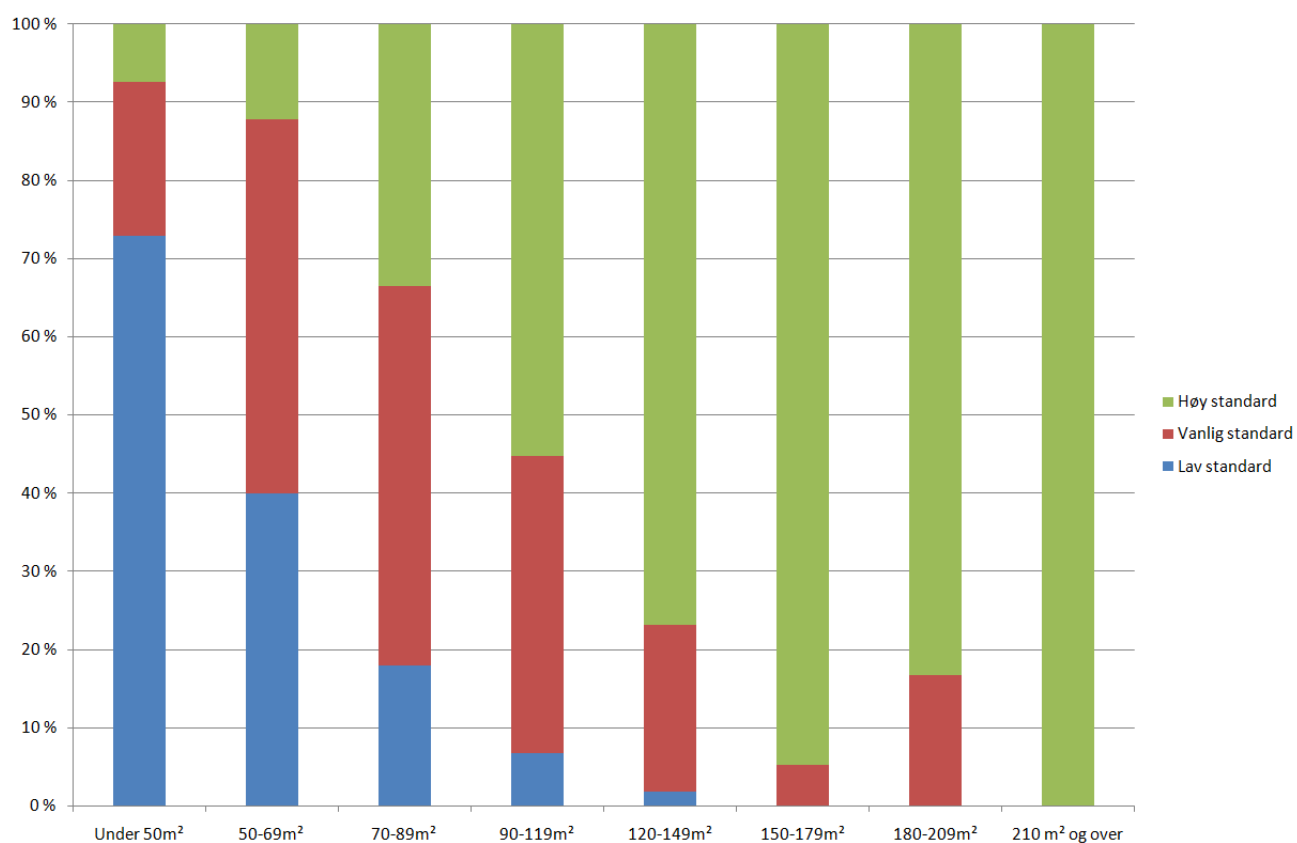

Figur 10: Størrelse på hytter i Sigdal fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard

For Sigdal ser vi at fordelingen er noe annerledes enn i Rollag, det er større innslag av hytter som har vanlig standard, men også her har vi at flertallet av de minste hyttene har lav standard, men det er en klar forskjell på at hytter i Sigdal gjennomsnittlig har flere hytter med vanlig standard en Rollag

Hol og standard

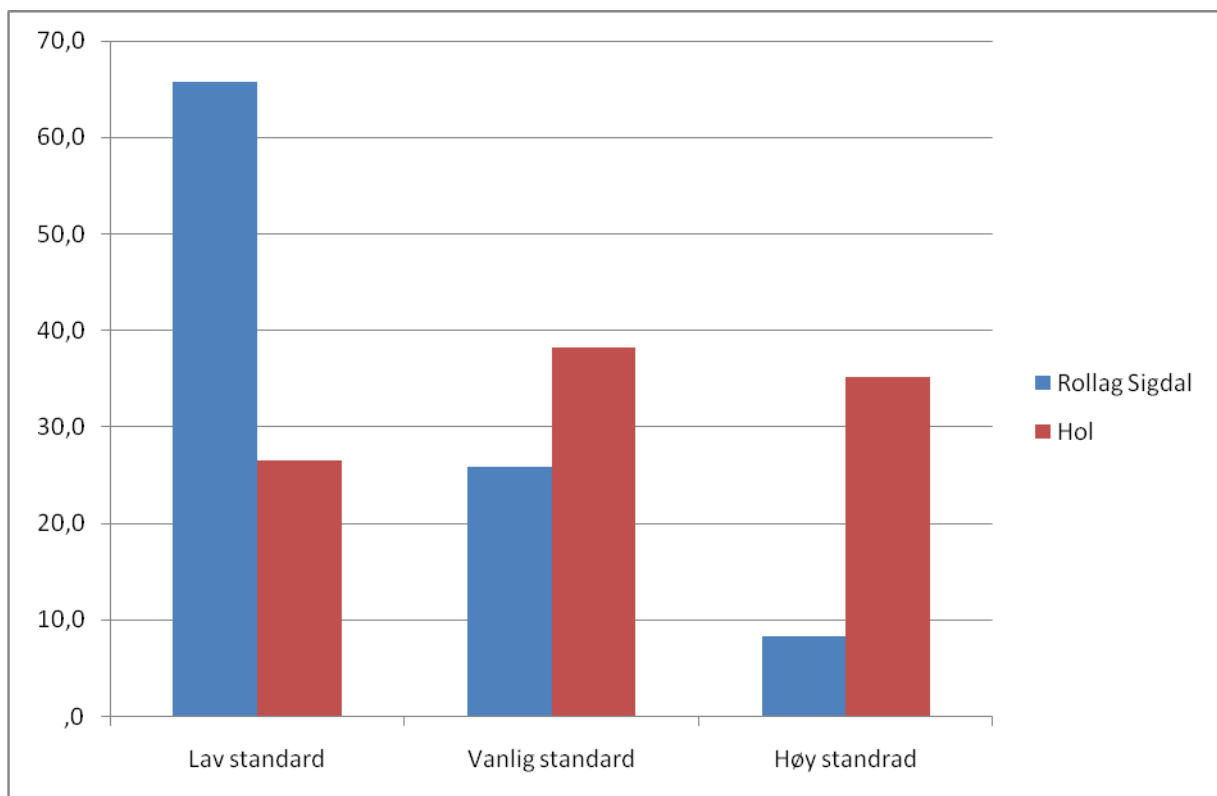
I Hol Kommune ser vi en merkbar forskjell fra både Rollag og Sigdal. I de minste hyttene er det ca 8 % som har høy standard, og det er flere som har høy standard på hyttene sine enn i både Sigdal og Rollag. Vår antagelse om at vi hadde 3 ulike kommuner med ulik struktur samstemmer fortsatt forholdsvis godt, men som vi påpekte i metodekapittelet, når vi begynner å se på forbruksmønsteret er det vanskelig å finne forskjell mellom Sigdal og Rollag

Figur 11: Størrelse på hytter i Hol fordelt i forhold til lav, vanlig og høy standard

Vi har ovenfor kategorisert og funnet at standard gir et rimelig godt bilde både innenfor kommune og i forhold til bruksfrekvens. Vi har også sett at kommunen Rollag har flest hytter

innenfor kategorien lav standard, Sigdal har noe høyere standard på sine hytter. Mens Hol har flest høystandardhytter av de tre kommunene. Men hvordan er representativiteten innenfor de ulike kategoriene sett i forhold til hyttekommunen. Som vi ser av figur 12 er de fleste hyttene i Sigdal og Rollag av lav standard, mens det i Hol er en jevnere fordeling av hyttene innenfor alle tre kategoriene. Slik vi vurderer det, gir det fortsatt et godt og tilstrekkelig bilde av hyttene og standarden på disse ved å gå fra 10 vurderingskriterier til å redusere til 3 standarder.

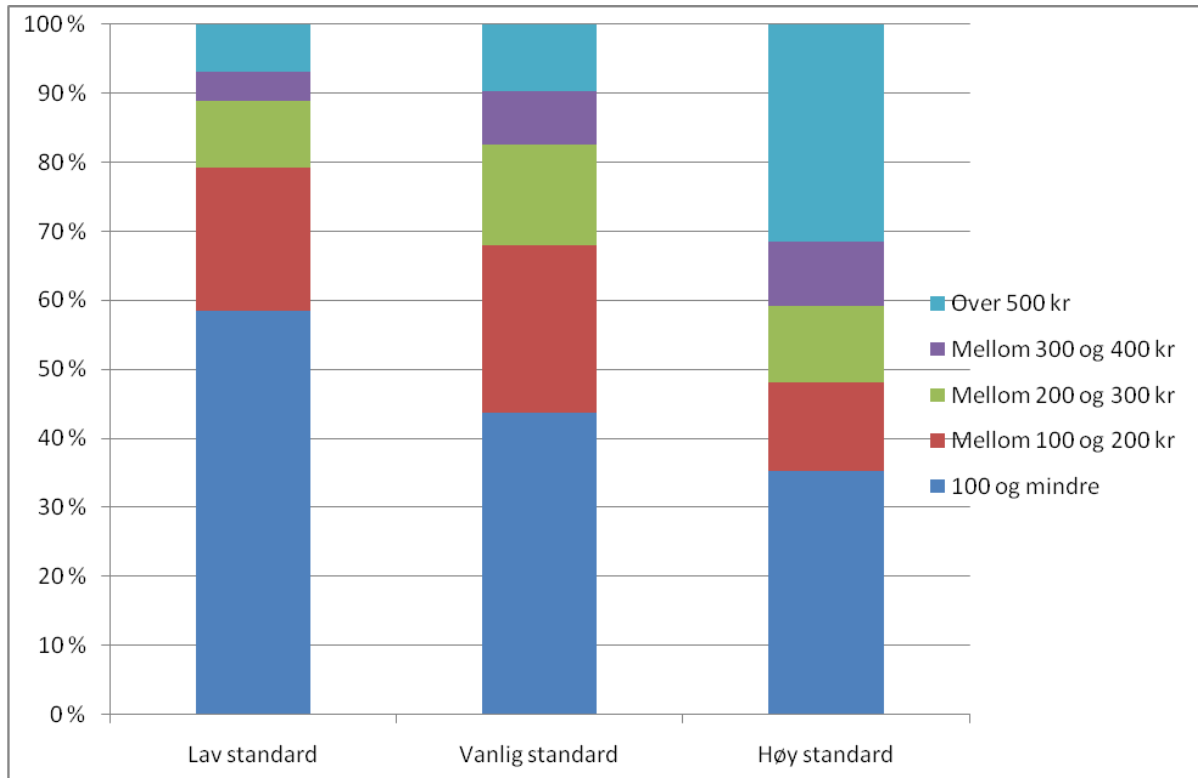

Figur 12: Fordelingen av hytter i kommunene i forhold til standard i prosent

Denne beregningen danner ett av grunnlagene for hvordan den prosentvise andelen av antall hytter fordeler seg lokalt i hver kommune i de tilfellene vi ikke har data tilgjengelig i matrikkelen.

Vi skal nå se nærmere på hvordan døgnforbruket er lokalt i de tre kommune i forhold til de tre nye standardkategoriene og om hytteeiers forbruksmønster varierer i forhold til standard på hytta.

Døgnforbruk Rollag

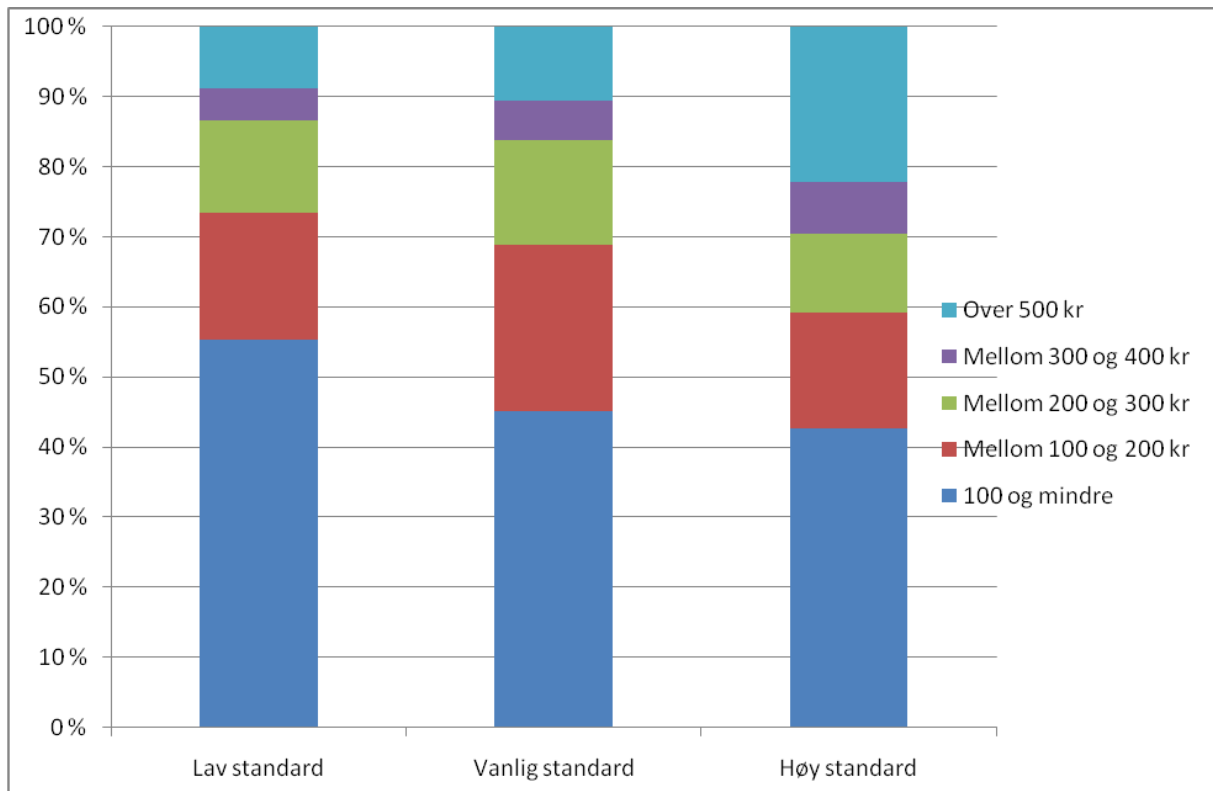

Figur 13: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Rollag i forhold til standard på hytta

I denne figuren har vi sett på forholdet mellom standard og forbruk, og det viser en sammenheng mellom standard på hytta og det hytteeier legger igjen lokalt i kommunen. Vi ser blant annet at flertallet som legger igjen under 100 kroner lokalt er synkende i forhold til standardøkning og vi ser at det er flere som legger igjen mer enn 500 kroner per døgn når de har høy fremfor lav standard. Dette viser noe av tendensen, selv om det også er 7 % av de hytteeierne med lavest standard som legger igjen mer enn 500 kroner per døgn.

Døgnforbruk Sigdal

For Sigdal ser vi samme tendensen som er i Rollag kommune med størst forbruk med de med høy standard og lavest forbruk for de med lav standard. Forskjellene mellom Sigdal og Rollag er innefor det en statistisk regner som feilmargin, slik at tallmaterilaet kan sees som tilnærmelsesvis identisk

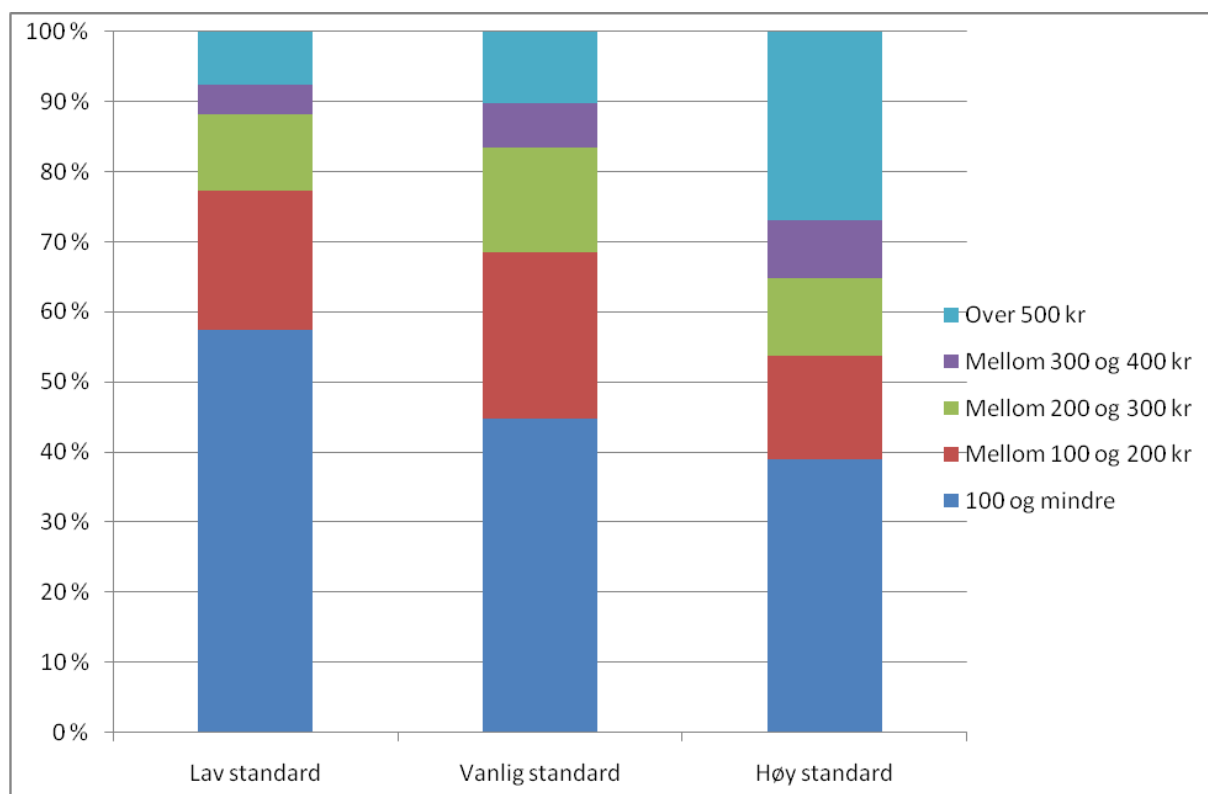

Figur 14: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Sigdal i forhold til standard på hytta

Døgnforbruk Rollag/Sigdal

Fordi forbruksmønsteret i Rollag og Sigdal ligger innenfor en statistisk feilmargin kan det som nevnt ovenfor sees som likt forbruk i de to kommunene. For å sikre riktige tall i størst mulig grad i den videre bearbeiding har vi sett på Rollag og Sigdal som ett område og beregnet døgnforbruket for begge kommunene sett under ett. Vi har påpekt denne minimale forskjellen i metodekapitlet og årsaken til at vi har gått fra 9 ”bilder” til 6 ”Bilder”.

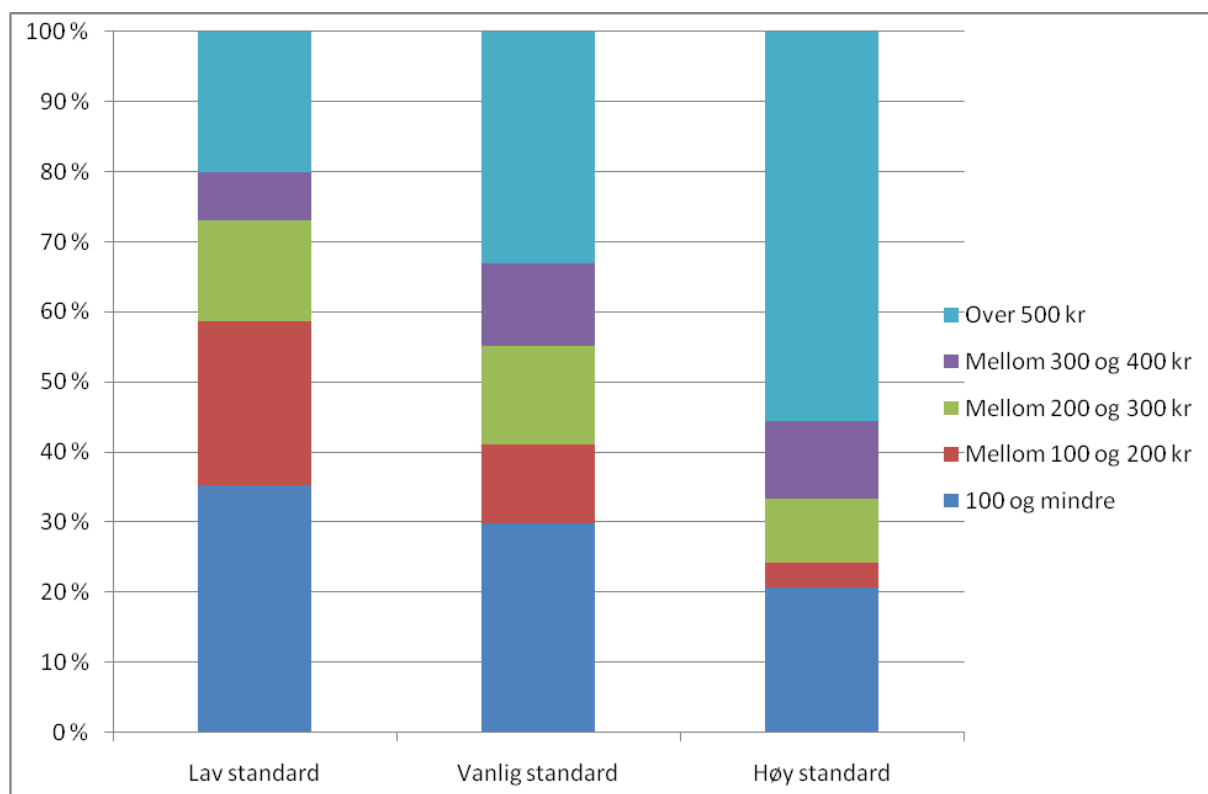

Figur 15: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Rollag/ Sigdal i forhold til standard på hytta

Døgnforbruk Hol

For Hol kommune er det vesentlig prosentvis flere hytteeiere som har et døgnforbruk over 500 kroner enn i Sigdal og Rollag, og det er vesentlig færre sammenlignet med Sigdal og Rollag som legger igjen mindre enn 100 kroner per døgn. Det betyr at hytteeierne i Hol kommune med stor sannsynlighet legger igjen en større andel av verdiskapningen lokalt enn i de andre ”normkommunene. Når det gjelder hytter med høy standard legger omtrent 55 % av disse igjen over 500 kroner i motsetning til i Sigdal/Rollag hvor andelen er omtrent 28 %. Noe av dette skyldes nok mulighetene for handel og handelsstrukturen.

Figur 16: Døgnforbruk i kroner for hytteeiere i Hol i forhold til standard på hytta

Omsetning i detaljhandel Buskeruds kommuner

Ved å se nærmere på hvorfor det er så stor forskjell mellom hytteeiere i Hol og i Sigdal/Rollag kan en forklaringsfaktor være, som nevnt ovenfor, handelsmulighetene. For å sjekke for dette har vi benyttet oss av SSB sin innsamlede statistikk på detaljhandel i kommunene i Buskerud for 2009. Vi har tatt forutsetningen at det eksisterer en omsetning per innbygger i fylket som baserer seg på medianen for alle personer i kommunene i Buskerud. Dette tallet fremkommer nederst i tabell 1 og er 60 124 kroner, og er anslaget for omsetningen per innbygger i fylket. Vi har valgt å benytte median fremfor snittet fordi dette gir et riktigere mål på omsetningen enn den vanlige gjennomsnittsberegningen. Ekstreme data vil da få liten betydning. De kommunene som har en lavere omsetning enn medianen kan sees på som kommuner som har et handelsunderskudd i forhold til de andre kommunene i fylket, likeledes vil de kommunene som har en større omsetning enn medianen ha et handelsoverskudd.

Handelsoverskudd eller handelsunderskudd representerer slik vi vurderer det tilbudet for å handle i kommunen og således sier de noe om mulighetene for hytteeiere/ tilreisende til å

handle i kommunen. Ser vi på for eksempel Rollag har kommunen en handelslekkasje eller med andre ord en svakere utbygd handelsstruktur enn Hol. Omsetningen i Hol ligger omtrent 28 000 kroner over medianen, mens Rollag ligger omtrent 20 000 under median.

2009	Omsetning
0602 Drammen	84 122
0604 Kongsberg	74 108
0605 Ringerike	74 348
0612 Hole	28 351
0615 Flå	29 448
0616 Nes (Busk.)	78 282
0617 Gol	119 820
0618 Hemsedal	107 616
0619 Ål	61 800
0620 Hol	88 422
0621 Sigdal	35 505
0622 Krødsherad	53 119
0623 Modum	60 124
0624 Øvre Eiker	49 002
0625 Nedre Eiker	81 059
0626 Lier	84 026
0627 Røyken	40 828
0628 Hurum	38 382
0631 Flesberg	33 442
0632 Rollag	40 367
0633 Nore og Uvdal	50 887
Median	60 124

Tabell 1: Omsetning per innbygger i detaljhandel (kr) (www.ssb.no)

Ut fra en slik tilnæringsmåte kan vi si at enten har kommunene lav handelsstruktur og vil derfor ha et tilsvarende forbruksmønster som hytteeierne i Rollag/Sigdal eller de vil ha hytte i en hyttekommune som har tilsvarende handelsstruktur og forbruksmønster som i Hol hvor mulighetene for handel er større. Vi har nå vist at det er en sammenheng mellom standard og forbruk. Ved å se nærmere på omsetningstallene for kommunene, kan vi ut fra de forutsetningene vi har lagt til grunn, komme med et noe mer presist nivå på hvor stor betydning det hyttebaserte reiselivet har i de enkelte kommunene i Buskerud.

Generering av økonomiske nøkkeltall for hele Buskerud

I dette kapitlet ser vi nærmere på den økonomiske betydningen for kommunene og fylket som helhet av det hyttebaserte reiselivet. I tabellene 2, 3, 4 og 5 har vi tatt utgangspunkt i det økonomiske tallmaterialet vi vurderte i forrige kapittel. Ved å koble data fra forrige kapittel sammen med data fra matrikkelen og benytte oss av en del statistiske beregninger kommer vi frem til det økonomiske tallmaterialet som gir en indikasjon på verdiskapningen.

Vi har tidligere kartlagt (Velvin et. al 2000, Velvin 2002, 2003, 2004 2006) et forbruksmønster hos hytteeier som består av to deler, et mønster basert på bruken av hytta som vi kaller forbruksvarer knyttet til bruk og et forbruksmønster knyttet til vedlikehold, ombygginger og påbygninger som vi kaller langvarige varer. I tabell 2 har vi sett nærmere på forbruksmønsteret knyttet til bruken av hytta. Ved hjelp av økonomiske statistiske beregninger ut fra tallmaterialet har vi kommet frem til 2 sett økonomiske mål på de 6 ”bildene” vi opererte med ut fra hvilket handelstilbud det er i regionen.

	Handlemønster 0 (Under medianen)	Handlemønster 1 (Over medianen)
Lav standard (Forbruk basert på median)	1 542	3 643
Vanlig Standard (Forbruk basert på median)	4 542	8 250
Høy standard (Forbruk basert på median)	7 500	21 000
Lav standard (Forbruk basert på Gj. snitt)	4 171	7 013
Vanlig Standard (Forbruk basert på Gj. snitt)	8 184	20 891
Høy standard (Forbruk basert på Gj. snitt)	17 235	55 262

Tabell 2: Økonomisk beregnet verdi på hva hytteeier bruker på forbruksvarer lokalt basert på hyttas standard og handelstilbudet lokalt i kommunen

Forklaringsmessig kan en si det slik at hvis kommunen har et svakt utbygd tilbud innefor handel og hytteeier har lav standard på hytta vil hytteeieren årlig bruke 1 542 lokalt på forbruksvarer ut fra en medianbetraktning, mens en hytteeier hvor det er en godt utbygd lokalt handelsstruktur og hytteeier har høy standard på hytta vil han/hun bruke 55 262 kroner lokalt

ut fra en gjennomsnittsbetraktning. Hovedgrunnen til forskjellen ligger i den statistiske beregningsmåten, bruken av hytta og handelsmulighetene lokalt.

I tabell 3 har vi også en fordelingsnøkkel i forhold til hvordan hyttene fordeles i de ulike kategoriene lav, vanlig og høy standard ut fra data i matrikkelen. Der det mangler denne type data i matrikkelen har vi basert oss på beregninger knyttet til ”normkommunene”, noe vi tidligere har kommentert på side 15 og 19.

Ved å multiplisere de ulike kolonnene i tabell 3 basert på ulike statistiske tilnæringsmåter får vi frem den totale verdiskapningen for kommunene og fylket som helhet basert på opprinnelige prisnivå fra datainnsamlingstidspunktet og generert disse opp på basis av konsumprisindeksen.

For fylket som helhet varierer anslaget på omsetning av forbruksvarer mellom i underkant av 430 millioner basert på medianbetraktning til over 1 milliard basert på en gjennomsnittsbetraktning, ut fra dagens prisnivå. Disse markerer ytterpunktene på en skala og anslaget vil være et sted i mellom disse statistiske bergningene.

De langvarige varene har et annet konsumnivå. De blir ikke konsumert i løpet av kort tid slik som for eksempel matvarer. De har et lengre tidsperspektiv og denne type varer varierer mye i forhold til hvor i et tidsperspektiv hytteeiere er i forhold til oppgradering og vedlikehold. Ser en på vedlikeholdsintervaller for maling av hus og hytter opereres det med mellom 8 og 15 år (www.skibbygg.no), vil noen hytteeiere legge igjen større eller mindre beløp avhengig av hvor stort vedlikeholdsbehovet eller oppgraderingen er. Det kan hevdes at uansett vil det i et tidsperspektiv over noen år jevne seg ut til at hytteeier har et fast årlig forbruk av langvarige varer. Vi har gjort de statistiske bergninger basert på både median og gjennomsnitt ut fra samme tankegang som ved forbruksvarer. I tabell 4 benytter vi median som statistisk mål og i tabell 5 benytter vi gjennomsnittsbetraktning. Noen steder i tabell 4 er median 0, Det skjer i de tilfellene hvor mer enn halvparten har svart 0 eller ikke har fylt ut data om de langvarige varene.

Både i tabell 4 og i 5 har vi benyttet samme tankegang vedrørende standard og handelsmuligheter som ved forbruksvarene. I tillegg har vi her et mål på hvor mye av disse

varene som har blitt kjøpt utenfor kommunen, slik at det er mulig å beregne et potensial hvis hytteeier handler alt lokalt. Vi opererer derfor med 2 medianbetraktninger i tabell 4 en for det som handles lokalt og en for alt hytteeier handler til hytta i forbindelse med langvarige varer. Ved medianbetraktning i figur 4 ser vi at det totale forbruket i dagens priser som handles lokalt er i underkant av 30 millioner, men potensialet kan økes med 321 millioner til totalt 351 millioner. I tabell 5 hvor gjennomsnitt som statistisk mål er lagt til grunn er forbruket beregnet til i underkant av 720 millioner og potensialet kan økes med 1,38 milliarder til 2,1 milliarder .

Vi ser at det er store forskjeller avhengig av hvilke statistiske mål som legges til grunn, slik at også kjennskap til fenomenet hytter er viktig når en skal vurdere hvilke statistiske mål som gir best presisjon. Disse betraktningene og vurderingene ser vi nærmere på i neste kapittel.

kommune	Omsetning 2009	Handlemønster	Antall hytter	Antall hytter lav standard	Antall hytter vanlig standard	Antall hytter høy standard	Forbruk per hytte lav standard (median)	Forbruk per hytte vanlig standard (median)	Forbruk per hytte høy standard (median)	Totalt forbruk (basert på median)	Totalt m/ prisstigning	Forbruk per hytte lav standard (gj.snitt)	Forbruk per hytte vanlig standard (gj.snitt)	Forbruk per hytte høy standard (gj.snitt)	Totalt forbruk (basert på gj.snitt)	Totalt m/ prisstigning
DRAMMEN	84122	1	546	145	209	192	4542	8250	21000	6414840	7563096	7013	20891	55262	15993408	18856228
FLESBERG	33442	0	3636	2392	942	301	1542	3643	7500	9377670	11056273	4171	8184	17235	22874095	26968558
FLÅ	29448	0	1584	1042	411	131	1542	3643	7500	4086537	4818027	4171	8184	17235	9967591	11751790
GOL	119820	1	2412	640	923	849	4542	8250	21000	28350630	33425393	7013	20891	55262	70688151	83341330
HEMSEDAL	107616	1	2421	642	926	853	4542	8250	21000	28468464	33564319	7013	20891	55262	70985898	83692374
HOL	88422	1	6196	1643	2371	2182	4542	8250	21000	72845256	85884557	7013	20891	55262	181636604	214149556
HOLE	28351	0	1161	764	301	96	1542	3643	7500	2994631	3530670	4171	8184	17235	7304588	8612109
HURUM	38382	0	2749	1809	713	228	1542	3643	7500	7096937	8367289	4171	8184	17235	17310111	20408621
KONGSBERG	74108	1	2582	685	988	909	4542	8250	21000	30351270	35784147	7013	20891	55262	75677371	89223620
KRØDSHERAD	53119	0	1509	993	391	125	1542	3643	7500	3893119	4589987	4171	8184	17235	9496122	11195928
LIER	84026	1	430	114	165	151	4542	8250	21000	5050038	5953995	7013	20891	55262	12591059	14844859
MODUM	60124	0	679	447	176	56	1542	3643	7500	1750442	2063771	4171	8184	17235	4269981	5034308
NEDRE EIKER	81059	1	410	109	157	144	4542	8250	21000	4814328	5676093	7013	20891	55262	12002032	14150396
NES	78282	1	3299	875	1262	1162	4542	8250	21000	38787750	45730757	7013	20891	55262	96715261	114027293
NORE OG UVDAL	50887	0	4474	2943	1160	371	1542	3643	7500	11546486	13613307	4171	8184	17235	28162878	33204033
RINGERIKE	74348	1	4070	1080	1557	1433	4542	8250	21000	47843610	56407616	7013	20891	55262	119291773	140645000
ROLLAG	40367	0	2011	1323	521	167	1542	3643	7500	5190569	6119681	4171	8184	17235	12660342	14926543
RØYKEN	40828	0	1368	900	355	113	1542	3643	7500	3528565	4160178	4171	8184	17235	8606775	10147388
SIGDAL	35505	0	5133	3377	1331	425	1542	3643	7500	13243667	15614283	4171	8184	17235	32303246	38085527
ØVRE EIKER	49002	0	708	466	184	59	1542	3643	7500	1831384	2159202	4171	8184	17235	4466407	5265894
ÅL	61800	1	3153	836	1206	1110	4542	8250	21000	37056612	43689746	7013	20891	55262	92398234	108937518
									sum	364522805	429772387				905401927	1067468872

Tabell 3 Forbruksvarer og detaljhandelsvarer

Kommune	Omsetning 2009	Handle- mønster	Antall hytter	Antall hytter lav standard	Antall hytter vanlig standard	Antall hytter høy standard	Forbruk hytter lav standard	Mulig økning av forbruk hvis alt kjøp i komm	Forbruk hytter vanlig standard	Mulig økning av forbruk hvis alt i komm	Forbruk hytter høy standard	Forbruk hytter lav standard	Mulig økning av forbruk hvis alt kjøp i komm	Totalt forbruk	Totalt med Prsstigning	Potenselt økt forbruk	Potenselt økt m/ prsstigning
DRAMMEN	84122	1	546	145	209	192	0	355 250	0	1 139 050	0	0	2 016 000	0	0	3 510 300	4 858 255
FLESBERG	33442	0	3636	2392	942	301	1 794 000	4 425 200	608 532	2 688 468	707 350	707 350	2 754 150	3 109 882	4 304 077	9 867 818	13 657 060
FLÅ	29448	0	1584	1042	411	131	781 500	1 927 700	265 506	1 172 994	307 850	307 850	1 198 650	1 354 856	1 875 121	4 299 344	5 950 292
GOL	119820	1	2412	640	923	849	0	1 568 000	0	5 030 350	0	0	8 914 500	0	0	15 512 850	21 469 784
HEMSEDAL	107616	1	2421	642	926	853	0	1 572 900	0	5 046 700	0	0	8 956 500	0	0	15 576 100	21 557 322
HOL	88422	1	6196	1643	2371	2182	0	4 025 350	0	12 921 950	0	0	22 911 000	0	0	39 858 300	55 163 887
HOLE	28351	0	1161	764	301	96	573 000	1 413 400	194 446	859 054	225 600	225 600	878 400	993 046	1 374 376	3 150 854	4 360 782
HURUM	38382	0	2749	1809	713	228	1 356 750	3 346 650	460 598	2 034 902	535 800	535 800	2 086 200	3 253 148	3 256 757	7 467 752	10 335 369
KONGSBERG	74108	1	2582	685	988	909	0	1 678 250	0	5 384 600	0	0	9 544 500	0	0	16 607 350	22 984 572
KRØDSHERAD	53119	0	1509	993	391	125	744 750	1 837 050	252 586	1 115 914	293 750	293 750	1 143 750	1 291 086	1 786 863	4 096 714	5 669 852
LIER	84026	1	430	114	165	151	0	279 300	0	899 250	0	0	1 585 500	0	0	2 764 050	3 825 445
MODUM	60124	0	679	447	176	56	335 250	826 950	113 696	502 304	131 600	131 600	512 400	580 546	803 476	1 841 654	2 548 849
NEDRE EIKER	81059	1	410	109	157	144	0	267 050	0	855 650	0	0	1 512 000	0	0	2 634 700	3 646 425
NES	78282	1	3299	875	1262	1162	0	2 143 750	0	6 877 900	0	0	12 201 000	0	0	21 222 650	29 372 148
NORE OG UVDAL	50887	0	4474	2943	1160	371	2 207 250	5 444 550	749 360	3 310 640	871 850	871 850	3 394 650	3 828 460	5 298 589	12 149 840	16 815 379
RINGERIKE	74348	1	4070	1080	1557	1433	0	2 646 000	0	8 485 650	0	0	15 046 500	0	0	26 178 150	36 230 560
ROLLAG	40367	0	2011	1323	521	167	992 250	2 447 550	336 566	1 486 934	392 450	392 450	1 528 050	1 721 266	2 382 232	5 462 534	7 560 147
RØYKEN	40828	0	1368	900	355	113	675 000	1 665 000	229 330	1 013 170	265 550	265 550	1 033 950	1 169 880	1 619 114	3 712 120	5 137 574
SIGDAL	35505	0	5133	3377	1331	425	2 532 750	6 247 450	859 826	3 798 674	998 750	998 750	3 888 750	4 391 326	6 077 595	13 934 874	19 285 866
ØVRE EIKER	49002	0	708	466	184	59	349 500	862 100	118 864	525 136	138 650	138 650	539 850	607 014	840 107	1 927 086	2 667 087
ÅL	61800	1	3153	836	1206	1110	0	2 048 200	0	6 572 700	0	0	11 655 000	0	0	20 275 900	28 061 846
													sum	21 400 510	29 618 306	232 050 940	321 158 501

Tabell 4. Forbruk og potensial av langvarige varer basert på median

Kommune	Omsetning 2009	Handle- mønster	Antall hytter	Antall hytter lav standard	Antall hytter vanlig standard	Antall hytter høy standard	Forbruk hytter lav standard	Mulig økning av forbruk hvis alt kjøp i komm	Forbruk hytter vanlig standard	Mulig økning av forbruk hvis alt i komm	Forbruk hytter høy standard	Mulig økning av forbruk hvis alt kjøp i komm	Totalt forbruk	Totalt med Prisstigning	Potensielt økt forbruk	Potensielt økt m/ prisstigning
DRAMMEN	84122	1	546	145	209	192	207 142	968 263	1 483 017	4 229 423	4 808 284	10 281 502	6 498 443	8 993 845	15 479 188	21 423 196
FLESBERG	33442	0	3636	2392	942	301	9 294 081	15 337 698	13 597 918	12 617 490	8 504 009	12 139 385	31 396 009	43 452 076	40 094 573	55 490 889
FLÅ	29448	0	1584	1042	411	131	4 048 676	6 681 389	5 932 850	5 505 083	3 701 080	5 283 254	13 682 606	18 936 727	17 469 726	24 178 100
GOL	119820	1	2412	640	923	849	914 281	4 273 713	6 549 399	18 678 264	21 261 632	45 463 517	28 725 313	39 755 833	68 415 493	94 687 043
HEMSEDAL	107616	1	2421	642	926	853	917 139	4 287 068	6 570 687	18 738 974	21 361 804	45 677 715	28 849 630	39 927 887	68 703 756	95 085 998
HOL	88422	1	6196	1643	2371	2182	2 347 132	10 971 422	16 824 080	47 980 677	54 644 146	116 844 986	73 815 359	102 160 456	175 797 084	243 303 165
HOLE	28351	0	1161	764	301	96	2 968 511	4 898 830	4 344 982	4 031 703	2 712 242	3 871 697	10 025 735	13 875 618	12 802 231	17 718 287
HURUM	38382	0	2749	1809	713	228	7 028 843	11 599 455	10 292 267	9 550 181	6 441 575	9 195 281	23 762 685	32 887 557	30 344 917	41 997 365
KONGSBERG	74108	1	2582	685	988	909	978 567	4 574 208	7 010 625	19 993 635	22 764 220	48 676 486	30 753 412	42 562 722	73 244 329	101 370 151
KRØDSHERAD	53119	0	1509	993	391	125	3 858 287	6 367 197	5 644 146	5 237 196	3 531 565	5 041 273	13 033 999	18 039 054	16 645 665	23 037 601
LIER	84026	1	430	114	165	151	162 856	761 255	1 170 803	3 339 018	3 781 515	8 085 973	5 115 174	7 079 401	12 186 246	16 865 764
MODUM	60124	0	679	447	176	56	1 736 812	2 866 200	2 540 588	2 357 408	1 582 141	2 258 490	5 859 541	8 109 605	7 482 098	10 355 224
NEDRE EIKER	81059	1	410	109	157	144	155 714	727 867	1 114 037	3 177 126	3 606 213	7 711 126	4 875 963	6 748 333	11 616 119	16 076 709
NES	78282	1	3299	875	1262	1162	1 249 994	5 842 966	8 954 867	25 538 428	29 100 137	62 224 507	39 304 998	54 398 117	93 605 902	129 550 568
NORE OG UVDAL	50887	0	4474	2943	1160	371	11 434 984	18 870 755	16 744 782	15 537 461	10 481 686	14 962 497	38 661 452	53 507 450	49 370 713	68 329 067
RINGERIKE	74348	1	4070	1080	1557	1433	1 542 850	7 211 890	11 048 120	31 508 188	35 886 829	76 736 418	48 477 800	67 093 275	115 456 496	159 791 791
ROLLAG	40367	0	2011	1323	521	167	5 140 497	8 483 183	7 520 717	6 978 463	4 718 171	6 735 140	17 379 385	24 053 070	22 196 787	30 720 353
RØYKEN	40828	0	1368	900	355	113	3 496 937	5 770 873	5 124 481	4 754 999	3 192 535	4 557 311	11 813 953	16 350 511	15 083 182	20 875 124
SIGDAL	35505	0	5133	3377	1331	425	13 121 284	21 653 598	19 213 194	17 827 897	12 007 322	17 140 327	44 341 801	61 369 052	56 621 822	78 364 602
ØVRE EIKER	49002	0	708	466	184	59	1 810 636	2 988 030	2 656 069	2 464 563	1 666 899	2 379 481	6 133 604	8 488 908	7 832 073	10 839 589
ÅL	61800	1	3153	836	1206	1110	1 194 280	5 582 537	8 557 503	24 405 186	27 797 893	59 439 933	37 549 677	51 968 752	89 427 656	123 767 876
										sum			520 056 537	719 758 248	999 876 058	1 383 828 464

Tabell 5 Forbruk og potensial av langvarige varer basert på gjennomsnitt

Oppsummerende kommentar

I fra tidligere undersøkelser (Velvin 2003, 2004, 2006) har vi funnet flere faktorer knyttet både til tilbuds- og etterspørselssiden som er viktig for hyttebruk. En av faktorene på tilbudssiden kan knyttes opp mot hytteområdenes attraktivitet. En av de viktige faktorene for å styrke attraktiviteten er hvordan kommunen, næringsliv og grunneiere tilrettelegger for det hyttebaserte reiseliv. Selve verdiskapningen styres i stor grad av hytteeiernes betalingsvillighet for de ulike produktene og tjenestene, men økt attraktivitet henger sammen med økt betalingsvillighet.

Denne undersøkelsen har vært et viktig skritt i riktig retning for å sette på dagsorden betydningen det hyttebasert reiselivet har på verdiskapningen lokalt i kommunene. Dette er viktig informasjon for myndigheter og lokalt næringsliv. Og ikke minst er det viktig for å forsøke å få et mer presist mål på hvor mye førstehandsverdien av verdiskapningen er i den enkelte hyttekommune. I tillegg har vi forsøkt å få frem hvor stort potensialet er hvis all handel foregår lokal, og da er handelsstruktur et viktig stikkord.

Dette forskningsarbeidet har også vist at avhengig av hvilke statistiske mål som velges, er det stort sprik i anslagene på omsetningen knyttet til det hyttebaserte reiselivet. Vi kan vel i beste fall si at forbruket er et sted mellom en vurdering basert på medianen og en basert på gjennomsnittet når det gjelder forbruksvarer, og forskjellen utgjør over 600 millioner i dagens priser.

Ved langvarige varer som oppussing og artikler til oppussing og ombygninger kan det hevdes at dette gjøres med jevne mellomrom av hver enkelt hytteeier, og det betyr at i enkelte år, slik som det året vi har målinger fra var det et fåtall som hadde veldig høyt forbruk sett i forhold til de andre hytteeierne. Året etter er det noen andre. Spørsmålet blir om dataene bør inkluderes i materialet, De påvirker og medfører et stort sprik i anslag på riktige verdier. Spørsmålet blir bør beregningene bygge på gjennomsnittsmålinger eller median. Forskjellen utgjør 690 millioner.

Vårt beste forslag ut fra de studier vi har gjort er at ved forbruksvarer bør vi ligge et sted midt i mellom medianen og gjennomsnittet, mens det på langvarige varer bør ligge nærmere gjennomsnittet enn midt mellom medianen og gjennomsnittet grunnet at vi pusser og bygger om sjeldnere enn vi kjøper inn forbruksvarer.

Går vi ut fra vår antagelse og våre presiseringer betyr det at forbruket utgjør totalt i dagens priser for Buskerud som fylke omkring 1,2 milliarder. Ser vi dette tallet opp mot hotellomsetningen i fylket og tar ut hotellvirksomhet knyttet til byene Kongsberg, Drammen og Hønefoss viser tall fra Brønnøysundregisteret en omsetning på ca 950 millioner (www.ravninfo.no). Det betyr at det hyttebaserte reiselivet omsetter for mer enn den ordinære hotellvirksomheten i fylket utenom byene og forutsatt de forutsetningene vi har lagt til grunn i dette notatet ved beregningene.

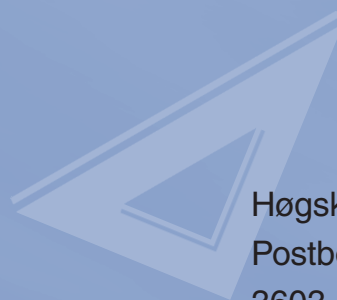
Litteraturliste

- Bohlin, M. (1988): Turistekonomiska nyckeltal. En studie av Siljansområdet., *Rapporter och meddelanden nr11/88*, Högskolan i Falun/Borlänge.
- Dybedal, P. (2005). *Ringvirkninger av reiseliv i Buskerud, Telemark og Vestfold*. Oslo, Transportøkonomisk institutt.
- Ericsson, B. (1986 a,b & c): Opplandsprosjektet. Hytteundersøkelsene i a:Lesja, b:Lunner og c:Ringebu. Østlandsforskning/Oppland fylkeskommune.
- Ericsson, B. and R. Grefsrud (2005). Fritidshus i innlandet: Bruk og lokaløkonomiske effekter. Lillehammer, Eastern Norway Research Institute.
- Ericsson, B. & Vonlanthen, P. (1986): Hol-prosjektet. Hytteundersøkelsen. Rapport Østlandsforskning/Samferdselsdepartementet, reiselivsseksjonen.
- Flognfeldt, T. (1995). Fritidshus på Sjusjøen som grunnlag for lokal og regional service etterspørsel. Rapport. Høgskolen i Lillehammer.
- Flognfeldt, T. (1996): Hvordan gjøre fritidshusene lønnsomme for bygda? - I: Aasbrenn, K. *Opp og stå, gamle Norge*: 16 artikler om distriktspolitikk og lokalt utviklingsarbeid, s. 147-162. A/S Landbruksforlaget.
- Grefsrud & Lein, R. (2001): Hytter og lokaløkonomi. I Taugbøl. T. (red.): *Hyttebygging i Norge. En oppsummering og vurdering av ulike miljø- og samfunnsmessige aspekter ved hyttebygging i fjell- og skogtraktene i Sør-Norge*. NINA Utredning.
- Grefsrud, R. (2003). Lokaløkonomiske effekter og muligheter av fritidshus. Litteraturstudie. Lillehammer, Eastern Norway Research Institute. 2003/04.
- Goodall, B. (1987): "The Penguin dictionary of human geography". Harmondsworth, Penguin.
- Hagen, S. E (2003): Utmarksbaserte næringer – utviklingsmodeller og lokal økonomi, *ØF-rapport 04/2003*, Lillehammer.
- Hall, C. M. and D. K. Müller (2004). Introduction: Second Homescurse or Blessing? Revisited. *Tourism, mobility and second homes: between elite landscape and common ground*. Clevedon, Channel View Publications: 3-15.
- Jansson, B & D.Müller (2002): *Fritidsboende och fritidsboendevanor i Kvarken*. Kulturgeografiska institutionen, Umeå universitet.
- Jystad, B. (1999): Hytteundersøkelsen 1999, En studie av hyttelivet i Oppdal. Utført av næringsseksjonen i Oppdal kommune i tidsrommet mars - juli 1999.
- Krippendorf, J (1997): *The holidaymakers: Understanding the impact of leisure and travel*. Butterworth & Heinmann, London.
- Lane, B. (1994): What is rural tourism? *Journal of Sustainable Tourism*, 2 (1&2): 7–21.
- Lønning, D. J. (2007). Fridomen til å skapa: alternative historier om nyskaping og bygdeutvikling. Ås, Universitetet for miljø- og biovitenskap. **2007:1**: 608 s.
På omslaget: Telemarksforskning BØ
- Marcouiller, D. W. et al. (1996): *Recreational Homes and Regional Development: A Case Study From the Upper Great Lakes States*. Madison, WI: University of Wisconsin-Extension.
- Mottiar, Z. (2006). "Holiday Home Owners, a Route to Sustainable Tourism Development? An Economic Analysis of Tourist Expenditure Data." *Journal of Sustainable Tourism* **14**(6): 582-599.
- Müller, D.K (1999): *German second home owners in the Swedish countryside*, ETOUR 1999:4, östersund.
- NHD (2007). *Verdifulle opplevelser: nasjonal strategi for reiselivsnæringen*. [Oslo], Nærings- og handelsdepartementet
- Preissing, J., et. Al (1996): *Recreational Homeowners and Regional Development: A Comparison of Two Northern Wisconsin Counties*. Madison, WI: Center for Community Economic Development, University of Wisconsin-Extension.
- Setten, G. (2002). Bonden og landskapet: historier om natursyn, praksis og moral i det jærskelandskapet. Trondheim, Geografisk institutt, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU: VIII, 286 s.
- Sievänen, T., M. Neuvonen, et al. (2007). "Recreational Home Users - Potential Clients for Countryside Tourism?" *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*
- Statens Kartverk (2009): Føringsinstruks – føring av informasjon i matrikkelen. *Statens Kartverk*, Hønefoss

- Stynes, D.J. (2003): Economic Impacts of Seasonal Homes in the Eastern Upper Peninsula. *Paper presented at a seasonal home research workshop*, Lakehead University, Thunder Bay, Ontario, May 2002.
- Stynes, D.J., J.Zheng and S.I.Stewart. (1997): *Seasonal homes and Natural Resources: Patterns of Use and Impact in Michigan*. St.Paul. MN: USDA Forest Service, North Central Forest Expmt Sta. General Tech. Report. NC-194.
- Velvin, J., Drag, E. & Soltvedt, L.P. (2000): *En kartlegging av hytteturisme som ledd i utvikling av bærekraftige bygdesamfunn*. Rapporter fra Høgskolen i Buskerud Nr. 17.
- Velvin, J (2003): *Fremtidsrettet hytteutvikling – brukerundersøkelse blant hytteeiere i Rollag Sigdal, og Hol*, Buskerud fylkeskommune, Drammen.
- Velvin, J (2002): *Hyttebasert reiseliv, hvordan øke brukstid og lokale inntekter*. Utmark nr.3 2002 Lillehammer
- Velvin, J. (2004). *Bærekraftig hytteutvikling: en kartlegging av hytteeieres holdninger til miljø og energi*. Kongsberg, Høgskolen i Buskerud.
- Velvin, J (2006): *En kartlegging av hyttebasert reiseliv i Trysil som led i økt lokal verdiskaping*, rapportserien høgskolen i Buskerud nr. 58
- Velvin, J (2003): *Bærekraftig hytteutvikling - lokal verdiskaping, Undersøkelse blant et utvalg hytteeiere i Sigdal, Rollag og Hol, BFK*
- Vorkinn, M. 2003. Ferdsel ut fra hytter i Rondane midt og sør. Hedmark og Oppland fylkeskommuner, Fylkesmannen i Hedmark resp. Oppland.
<http://www.oppland.no/applications/system/pagegeneration/generatescreen.asp?startID=&strUrl=//applications/System/publish/view/showobject.asp?channelid=1000331>

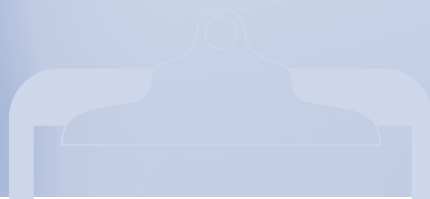

Høgskolen i Buskerud
Postboks 235
3603 Kongsberg
Telefon: 32 86 95 00
Telefaks: 32 86 98 83
www.hibu.no

ISSN 0807-4488

HØGSKOLEN
i Buskerud